

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads 02

Ābeles 04

komercdārziem 06
piemājas dārziem 38

Bumbieres 78

komercdārziem 80

Plūmes 88

komercdārziem 90
piemājas dārziem 96

Saldie ķirši 102

komercdārziem 104
piemājas dārziem 112

Aprikozes 118

komercdārziem 120
piemājas dārziem 128

Krūmcidonijas 132

komercdārziem 134

Avenes 144

komercdārziem 146

Upenes 150

komercdārziem 152
piemājas dārziem 154

Ērkšķogas 158

komercdārziem 160
piemājas dārziem 162

Melones 164

komercdārziem 164

Ziemas ķiploki 166

komercdārziem 166

Ģimenes sīpoli 168

komercdārziem 168

Kontakti 170

IEVADS

Dārzkopības institūtā (DI) šobrīd selekcija tiek veikta **8 augļaugu sugām**: ābelēm, bumbierēm, plūmēm, ķiršiem, krūmcidonijām, avenēm, upenēm, aprikozēm un 3 dārzeņu sugām: ķiplokiem, ģimenes sīpoliem, melonēm. Kaut gan galvenais akcents ir komercaudzēšanai piemērotu šķirņu izveide, selekcionāri strādā arī ar nišas kultūraugu sugām, jo pēc tām ir liels piemājas dārzu īpašnieku pieprasījums, un tās klimata izmaiņu rezultātā nākotnē var kļūt par komerkultūrām. Pateicoties ilggadīgam introdukcijas darbam, kā arī plašai ģenētisko resursu kolekcijai un selekcijas iestrādnēm, mūsu selekcionāriem ir iespējams veidot mainīgam klimatam piemērotas dārzaugu šķirnes. Katras sugas selekcijai ir savi uzstādījumi, **bet galvenais mērķis jauno šķirņu izveidē ir piemērotība audzēšanas reģionam un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem.**

Ņemot vērā Eiropas Zaļā kursa prasības un būtisko augu aizsardzības līdzekļu samazinājumu tuvākajos gados, **slimībīzturība** ir galvenā prioritāte visu kultūraugu selekcijā. Izmantojot molekulārās tehnoloģijas un biotehnoloģijas, varam paātrināt selekcijas procesu, veicot priekšselekciju. Šo iespēju rezultātā ir izdevies radīt kraupja izturīgas ābeļu

šķirnes, taču, mainoties klimatam, pielāgojas arī augu slimību izraisītāji, veidojot arvien jaunas rases, tāpēc darbs jāturpina, jo īpaši domājot par bioloģisko lauksaimniecību. Ar Zemkopības ministrijas finansējumu selekcijas programmai ir iespējams strādāt pie plaša šķirņu klāsta izveides.

DI izveidotas un reģistrētas vairāk nekā 80 šķirnes, bet to aizsardzības nepieciešamība tiek regulāri pārskatīta. Lēmums par konkrētas šķirnes aizsardzības uzturēšanu tiek pieņemts, nemot vērā kokaudzētavu un audzētāju pieprasījumu.

2024. gadā uz DI vārda reģistrētas un tiek aizsargātas 40 šķirnes, t.sk. 9 šķirnes Belģijā, Lietuvā un Zviedrijā. Šobrīd 30 šķirnes iesniegtas reģistrācijai un iziet testu Polijā

(https://www.vaad.gov.lv/lv/latvijas-aizsargato-auguskirnu-saraksts?utm_source=https%3A%2F%2Fregistri.vaad.gov.lv%2F).

Lai šīs šķirnes pavairotu, kokaudzētavām ar DI jāslēdz licences līgums (vairāk informācijas:

<https://www.dobelescerini.lv/lv/skirnes>).

Pateicoties ilggadējām iestrādēm un finansiālām iespējām, 2023. gads bijis īpaši ražīgs: sagatavotas un iesniegtas reģistrācijai **14 augļu koku, oguļaju un dārzenu šķirnes**: ābeles ‘Juris’ un ‘Valentino’, krūmcidonijas ‘Jānis’ un ‘Silvija’, aprikozes ‘Dimaija’ un ‘Evelīna’, avenes ‘Anete’, bumbieres ‘Elīna’ un ‘Rūdolfs’, saldie ķirši ‘Ināra Tetereva’ un ‘Ruisa’, ģimenes sīpoli ‘Vidzemes Sārtais’, ziemas ķiploki ‘Cīravas’, melones ‘Solo’.

Tā kā Latvijas dažados reģionos klimatiskie apstākļi ievērojami atšķiras, DI zinātnieki ir loti ieinteresēti **savu šķirņu pārbaudē komercsaimniecībās atšķirīgos agroklimatiskajos apstākļos**.

Šāda sadarbība ir bijusi ar atsevišķām saimniecībām vairāku LAP Sadarbības projektu ietvaros iepriekšējā ES fondu plānošanas periodā.

Lai veicinātu mūsu izveidoto šķirņu audzēšanu, piedāvājam saimniecībām pasūtīt DI selekcionēto šķirņu stādus ar atlaidi un nodrošinām bezmaksas konsultatīvo atbalstu pirms stādījuma ierīkošanas par vietas izvēli un sagatavošanu, kā arī pēc iestādīšanas divus gadus turpinām konsultatīvo atbalstu par stādījuma kopšanu.

Par šādu sadarbības iespēju aicinām sazināties ar mums pa e-pastu: info@lathort.lv

Šajā katalogā ievietota informācija tikai par Dārzkopības institūtā selekcionētajām šķirnēm, kas sagrupētas divās kategorijās: **KOMERCDĀRZIEM** un **PIEMĀJAS DĀRZIEM**.

Norāde **KOMERCDĀRZIEM** nozīmē, ka šīs šķirnes pēc savām īpašībām ir drošāk piemērotas audzēšanai lielos apjomos, taču tās visas var audzēt arī piemājas dārzos.

komentārs:

Šobrīd selekcijas darbs Dārzkopības institūtā tiek veikts ZM finansētas programmas “Selekcijas materiāla izstrāde, lai veicinātu konvencionālo, integrēto un bioloģisko lauksaimniecības kultūraugu audzēšanas tehnoloģiju ieviešanu” ietvaros.

ĀBELES

LAI ĀBELĒM IEGŪTU LABU, REGULĀRU RAŽU:

- dārzam ir jāizvēlas piemērota vieta, jāizvairās no ieplakām un nedrīkst pieļaut ūdens uzkrāšanos arī mikroieplakās;
- pirms stādīšanas veicama augsnes pamatielabošana ar zaļmēslojuma augiem, kaļkošanu, pamatmēslošanu, daudzgadīgo nezāļu ierobežošanu u.c.);
- dārzā jānodrošina augu aizsardzības pasākumi ar atļautajiem augu aizsardzības līdzekļiem, atbilstoši bioloģiskajiem un integrētajiem dārziem.

IZVĒLOTIES ŠĶIRNI, TAI JĀBŪT:

- konkrētā apvidū ziemcietīgai;
- slimību izturīgai, jo sevišķi bioloģiskajos dārzos;
- piemērotai izvēlētajai dārza sistēmai (stādīšanas attālumi, vainaga veidošanas paņēmieni) un audzētāja tehnoloģiskajām iespējām, izvēloties arī atbilstošu potcelmu;
- piemērotai plānotajam izmantošanas veidam (desertam vai pārstrādei, uzglabāšanai, transportēšanai uz tirdzniecības vietām u.c.).

IZVĒLOTIES POTCELMU, TAM JĀBŪT:

- piemērotam konkrētiem augsnes un augšanas apstākļiem;
- **ziemcietīgam**;
- tādam, kas neveido daudz sakņu atvašu;
- piemērotam konkrētai šķirnes – potcelma kombinācijai un dārza sistēmai.

šķirne: 'Dace'

Foto: šķirnes 'Dace' koks / augļi

loti
ātrražīga,
ražo katru
gadu

nogatavojas:
vidēji agri

augļi: lieli
izskatīgi

Koks viegli veidojams, loti ātrražīgs, ražo labi un katru gadu, augļi daļēji pašizretinās. Augums vidējs, bet, ātri sākot ražot, tas apsīkst. Tāpēc pirmajos 1-2 gados augļaizmetņi jāizplūc, līdz izveidojas labi zarots vainags. Regulāri veicama vainaga atjaunošana. Labi ražo uz dažādiem potcelmiem. Uz maza auguma potcelma, koki izvietojami ciešāk, pat līdz 1 m koku no koka.

Augļi lieli, izskatīgi, izlīdzināti. Virskrāsa sarkana ar stipru gaišu apsarmi, maz apgaismotiem augļiem izteikti lieli, pelēcīgi punkti uz gaiši dzeltenas pamatkrāsas. Garša saldskāba, loti laba. Mīkstuma stingrums vākšanas gatavībā $6\text{--}8 \text{ kg}\cdot\text{cm}^{-2}$, Brix° 11-14, skābe 0,5-0,8 %.

Vācamī vidēji agri, nedaudz vēlāk par šķirni 'Auksis'. Glabājas 3-4 mēnešus parastā glabātavā.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Ienākoties nebirst, var kokā pārgatavoties, tad mīkstums klūst irdens un augļi sliktāk glabājas.

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), taču jutīga pret kaitēkļu bojājumiem, bojātie augļi pūst. Karstās vasarās var slimot ar miltrasu. Izturība pret vēzi vidēja, piejūrā vājāka. Koki var ciest atkušnos, tāpēc veselīgāki ir vietās ar stabilām ziemām.

komentārs:

Komercdārzos populārākā jaunā Latvijas šķirne. Ieteicama integrētai audzēšanai, bet bioloģiskos dārzos – tikai ar rūpīgu un regulāru kopšanu un atbilstošu augu aizsardzības līdzekļu lietojumu.

šķirne: 'Gita'

Foto: šķirnes 'Gita' koks / augļi tuvplānā

ražo:
bagātīgi,
regulāri

nogatavojas:
vidēji agri

augļi:
palieli
vai lieli

Koks aug spēcīgi, vainags plats, bet viegli veidojams. Ražot sāk ātri un ražo bagātīgi, ražo regulāri. Augļi daļēji pašizretinās, tomēr ieteicama papildu normēšana, jo zari zem augļu svara var lūzt. Vecākiem kokiem uz maza auguma potcelmiem vainags var sabiezināties, jo zari nolīkst. Noēnotie augļi vāji krāsojas, tāpēc nepieciešama vainaga izgaismošana. Labi ražo uz dažādiem potcelmiem. Uz maza auguma potcelmiem ieteicams stādīšanas attālums starp kokiem 1,5–2 m, uz ļoti maza auguma 1,3 m, uz vidēja auguma potcelma piemērots stādīšanas attālums rindā 2,5 m.

Augļi palieli vai lieli, ar tumši sarkanu virskrāsu, pamatkrāsa zaļgandzeltena vai dzeltena, augļiem gaiša apsarme. Mīkstums sulīgs, saldkābs, garšīgs. Brix°11–14, titrējamā skābe 0,6–0,85 %. Vākšanas gatavībā mīkstums stingrs $5,1 \text{ kg} \cdot \text{cm}^{-2}$, bet vēlāk klūst irdens.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Vācami vidēji agri, reizē ar šķirni 'Auksis'. Glabājas 2–3 mēnešus parastā glabātavā, labi glabājas ULO. Ieteicama dalīta vākšana, jo, vācot visus ābolus reizē, var tikt bojāti augļzari, daļa augļu var nobirt, citiem vēl stingri turoties zaros. ļoti gatavi augļi transportā jutīgi.

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), izturība pret puvēm vidēja.

Ieteicama integrētai audzēšanai un bioloģiskiem dārziem.

komentārs:

Šķirne izceļas ar ikgadējām bagātīgām ražām, taču vērtējums dažādos komercdārzos pretrunīgs. Galvenā problēma ir tā, ka vākšanas laiks sakrit ar šķirni 'Auksis'.

šķirne: 'Edite'

Foto: šķirnes 'Edite' koks / augļi

ražo:
regulāri

nogatavojas:
vidēji vēlu

augļi:
palieli,
skaisti

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks vidēja auguma, vainagam tieksme atkailināties. Ražot sāk ātri, lēns ražas kāpums, **ražo regulāri**, ražas vidējas. **Augļi daļēji pašizretinās**, **normēšana nav ieteicama**, jo tas tikai samazinās ražas apjomu. Nav ieteicams lielāks sabiezinājums dārzā kā 1,5 m starp kokiem uz maza auguma potcelmiem un 2,5 m uz vidēja auguma potcelmiem.

Augļi palieli, ļoti skaisti – ar vidēji vai tumši sarkanu virskrāsu, pamatkrāsa dzeltena. Mīkstums dzeltenīgs, nereti sārtojas, saldkābs, garšīgs, vākšanas laikā skābens. Mīkstuma stingrums $5,5\text{--}7,5 \text{ kg}\cdot\text{cm}^{-2}$, Brix $^{\circ}12\text{--}14$, skābe $0,5\text{--}0,8 \%$.

Vācami vidēji vēlu, reizē ar 'Lobo'. Glabājas 4–5 mēnešus parastā glabātavā. Glabāšanās beigās augļiem brūnē miza, tos ieteicams realizēt līdz februārim.

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), maz cieš arī no vēža.

Ieteicama integrētai audzēšanai un bioloģiskiem dārziem tikai labākajās dārzu vietās vai, potējot vainagā.

komentārs:

**Šķirne labi vērtēta dažos komercdārzos,
bet nepiemērotās vietās koki apsalst,
ziedpumpuri cieš salnās.**

Arī ražība ne visur apmierīna.

šķirne: 'Monta'

Foto: šķirnes 'Monta' koks / augļi

ražas
vidējas
vai labas

nogatavojas:
vēlu

augļi:
vidēji vai
palieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks paliela auguma, vainagam tieksme atkailināties. Ražot sāk vidēji ātri, ražas vidējas vai labas, ar tieksmi uz periodiskumu. Lai panāktu labu augļu lielumu, augļaizmetni jānormē, bet vainagam apgriežot jāuzturi spēcīgi pieaugumi.

Augļi vidēji vai palieli, ar košu tumši sarkanu virskrāsu, pamatkārāsa dzeltena. Ražu neretinot, augļi pasīki. Mīkstums saldskābs, stingrs un kraukšķīgs, stingrums $8,4 \text{ kg} \cdot \text{cm}^{-2}$. Vākšanas gatavībā šķīstošā sausna Brix° 12,5, lietošanas gatavībā – Brix°13–14, skābe 0,5–0,7 %, stingrums $6\text{--}7 \text{ kg} \cdot \text{cm}^{-2}$. Augsts polifenolu saturs: $170 \text{ mg} \cdot 100\text{g}^{-1}$.

Vācami vēlu, apmēram reizē ar 'Spartan'. **Glabājas** (pie $2\text{--}3^\circ\text{C}$) līdz pavasarim, **6–7 mēnešus**. Lietošanas gatavību sasniedz pēc 2–3 mēnešu uzglabāšanas.

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), ļoti izturīga pret puvēm. Ziemcietība vidēja, jo dzinumi nobriest vēlu, dažos gados novērota zaru kalšana.

Ieteicama integrētai audzēšanai un bioloģiskiem dārziem labākajās dārzu vietās.

komentārs:

Šķirne izceļas ar stingriem, kraukšķīgiem, ļoti ilgi uzglabājamiem augļiem, taču pagaidām stādīta tikai dažos komercdārzos, kur vērtēta pretrunīgi (atsevišķas saimniecībās – ļoti labi). Prasa labu vietu un intensīvu kopšanu.

šķirne: 'Roberts'

Foto: šķirnes 'Roberts' augļi / ziedi

ražo ātri,
vidēji labi
vai labi

nogatavojas:
pakāpeniski
no VIII
beigām

augļi: lieli,
izskatīgi

Koks vidēja auguma, vainags parets, ražo ātri, vidēji labi vai labi, pārgadus. Lai panāktu labāku ražību, skeletzari jāatliec horizontāli, jāīsina gala vasas.

Augļi lieli vai ļoti lieli, **skaisti, tumši purpursarkani**. Mīkstums saldskābs, ar labu garšu. Ja augļi ienākušies kokā, tie ļoti garšīgi, īpaši pēc siltām vasarām.

Vācami pakāpeniski no augusta beigām, tikai pilnīgi gatavi augļi. Var uzglabāt 2–3 mēnešus.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), maz cieš arī no citām slimībām.

Ieteicama integrētai audzēšanai un bioloģiskiem dārziem, kur audzē augļus agrai realizācijai.

komentārs:

Šķirne komercdarzos stādīta maz samērā agrā ienākšanās laika dēļ.

Labi rezultāti bijuši ZiemelLatgalē.

šķirne: 'Felicita'

Foto: šķirnes 'Felicita' koks / augļi tuvplānā

ātrražīga
un ražīga

nogatavojas:
vēlu

augļi:
vidēji lieli

Koks vidēja auguma, vainags izplests, parets, samērā viegli veidojams. Šķirne ātrražīga un ražīga, ar tieksmi uz periodiskumu. Labam augļu lielumam jānormē augļaizmetņi.

Augļi vidēji lieli, izlīdzināti, purpursarkani, pamatkrāsa gaiši dzeltena. Mīkstums aromātisks, ar harmonisku saldskābu garšu. Augsts cukuru un skābju saturs: Brix°16,8, skābe 1,56 %; stingrums vidējs: 5,4 kg·cm⁻².

Vācami vēlu, septembra beigās – oktobra sākumā, kokā noturīgi. Lietojami jau novembrī, bet glabājas līdz janvārim – martam. Nokavējot vākšanu, attīstās puves (līdzīgi ‘Forelei’).

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), pret puvēm vidēji izturīga. Glabāšanas beigās cieš no lenticeļu plankumainības.

Pārbaudot Nīderlandē, atzīmēta augsta izturība pret vēzi.

Ļoti laba ziemcietība.

komentārs:

Izceļas ar ziemcietību, kraupja un vēža izturību, gardiem augļiem, bet iespējamas glabāšanās slimības.

Nepieciešami plašāki novērojumi komercdarzos integrētā un bioloģiskā audzēšanā.

šķirne: 'Inta'

Foto: šķirnes 'Inta' koks / augļi

ražo:
labi
vai ļoti
labi

nogatavojas:
IX 2.,
3. dekāde

augļi vidēji
vai palieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks vidēja auguma, viegli veidojams. Ražo labi vai ļoti labi, ar tieksmi uz periodiskumu. Ja raža bagāta, augļaizmetni jānormē.

Augļi vidēji vai palieli, izskatīgi, vidēji izlīdzināti. Virskrāsa koši sarkana vai tumši sarkana, pamatkrāsa dzeltena vai zaļgandzeltena. Mīkstums aromātisks, sulīgs un kraukšķīgs, saldskābs, ar labu vai ļoti labu garšu. Brix° 12,3-13,0 (līdzīgi 'Auksim'), skābes 0,46-0,6 %. Cukura-skābes attiecība augsta: 21,7-26,7. Visai augsts kopējais polifenolu saturs – 93-141 mg·100 g⁻¹, kas palielina augļu uzturvērtību.

Dobelē **vācami** septembra 2.-3. dekādē, pēc šķirnes 'Auksis', glabājas līdz janvārim vai ilgāk.

Kokā noturīgi, ieteicams vākt pēc iespējas vēlāk, jo tad izveidojas intensīvāka virskrāsa.

Kraupja izturība vidēji laba, pret puvēm izturīga, pret vēzi vidējai izturīga.

komentārs:

Izceļas ar izskatīgiem, sulīgiem un kraukšķīgiem augļiem.

Nepieciešami plašāki novērojumi komercdārzos integrētā audzēšanā.

šķirne: 'Juris'

Foto: šķirnes 'Juris' koks / augļi

ražo:
ļoti labi

nogatavojas:
vēlu

augļi:
vidēji lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks vidēja auguma, viegli veidojams. Ražot sāk pavēlu, tad ražo ļoti labi, ar tieksmi uz periodiskumu. Labam augļu lielumam vēlama augļaizmetņu normēšana. Ieteicami maza auguma potcelmi, uz kuriem koki sāks ātrāk ražot.

Zied vēlu, maz cieš salnās.

Augļi vidēji lieli, izlīdzināti, purpursarkani. Mīkstums aromātisks, salds ar nelielu skābumu, sulīgs. Mīkstuma stingrums vidējs: $4-5 \text{ kg}\cdot\text{cm}^{-2}$, Brix°12, maz skābju: 0,3%.

Vācami vēlu, oktobra sākumā, glabājas līdz februārim-martam.

Glabājot ilgāk, maz pūst, bet garša klūst pliekana.

Kraupja izturība vidēja vai laba, pret puvēm izturīga.

Augsta ziemcietība, t.sk. Ziemelvidzemē (Malnavā).

komentārs:

Izceļas ar ziemcietību un vēlu ziedēšanu, labu augļu kvalitāti, bet samērā vēlražīga. Nepieciešami plašāki novērojumi komercdārzos integrētā audzēšanā, īpaši vietās, kur svarīga šķirnes ziemcietība.

šķirne: 'Lora'

Foto: šķirnes 'Lora' koks / augļi

ātrražīga
un ražīga

nogatavojas:
vēlu

augļi:
vidēji lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks maza auguma, viegli veidojams. Ātrražīga, ražīga (15–20 kg/koka uz B9), ražo samērā regulāri. Labam augļu lielumam augļaizmetnī obligāti jānormē. Ieteicami maza un vidēja auguma potcelmi, jo uz sēklaudžu potcelmiem augļi var kļūt sīki.

Augļi vidēji lieli, neretinot pasīki, izlīdzināti, koši sarkani vai tumši sarkani. Mīkstums saldkābs, ar labu garšu. Labs bioķīmiskais sastāvs: Brix° 12,5–16,5, skābe 0,7 %, stingrums vidējs: 4,5–5,5 kg·cm⁻², polifenoli 117 mg·100 g⁻¹.

Vācami vēlu, oktobra sākumā. Glabāšanās (pie 2–3°C): 6 mēneši vai ilgāk.

Kraupja izturība ļoti laba, pret puvēm laba. Piejūrā var slimot ar vēzi. Latvijā (Dobelē un Pūrē) vēzis nav novērots, bet Nīderlandē slimojas stipri.

komentārs:

Izceļas ar augstražību un nelielu koka augumu, slimībuzturību, labu glabāšanos un kvalitāti, ja augļaizmetnī retināti. Nepieciešami plašāki novērojumu komercdārzos integrētā un bioloģiskā audzēšanā.

šķirne: 'Valentino'

Foto: šķirnes 'Valentino' koks / augļi / zieds tuvplānā

ātrražīga

nogatavojas:
vidēji vēlu

augļi: palieli
vai lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks vidēja auguma, viegli veidojams. Ātrražīga, bet lēns ražas kāpums, tieksme uz periodiskumu.

Zied agri, bet samērā izturīga salnās.

Augļi palieli vai lieli, izlīdzināti, izskatīgi, virskrāsa sarkana, pamatkārāsa dzeltena. Mīkstums salds ar nelielu skābumu, ļoti garšīgs. Brix° 14, maz skābju: 0,3 %, daudz polifenolu: 140,8 mg·100g⁻¹.

Vācami vēlu, oktobra sākumā. Dzesētavā glabājas līdz februāra vidum (Valentīna dienai).

Kraupja izturība ļoti laba (gēns Rvi5/Vm), pret puvēm augsta. Vidēja ziemcietība.

komentārs:

Izceļas ar augstu augļu kvalitāti un slimībīzturību, bet ražība vidēja. Varētu realizēt par augstāku cenu kā deserta ābolu. Nepieciešami plašāki novērojumu komercdārzos integrētā un bioloģiskā audzēšanā.

šķirne: **H-1-07-36 (Inara)**

Foto: H-1-07-36 (Inara) koks / augļi

ražo: ātri
un labi

vāc:
vēlu

augļi: vidēji
lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Šķirnes kandidāte.

Koks vidēja auguma, viegli veidojams, ražo ātri un labi.

Augļi vidēji lieli, koši sarkani ar dzeltenu pamatkrāsu, stingri, saldskābi ar salduma pārsvaru, garšīgi, kraukšķīgi. Labs bioķīmiskais sastāvs: Brix° 14–15, skābe 0,4 %, polifenoli $129\text{--}158 \text{ mg}\cdot\text{100g}^{-1}$. Mīkstums vācot ļoti stingrs: $10 \text{ kg}\cdot\text{cm}^{-2}$, pēc glabāšanas $5 \text{ kg}\cdot\text{cm}^{-2}$.

Vācami septembra beigās vai oktobra sākumā,
glabājas līdz martam vai ilgāk.

Kraupja izturība vidēji laba, pret puvēm vidēja.
Košos augļus stipri bojā putni.

komentārs:

Izceļas ar košiem, garšīgiem, stingriem un kraukšķīgiem augļiem.

Nepieciešami plašāki novērojumu komercdarzos integrētā audzēšanā.

šķirne: H-7-97-38 (Inalina)

Foto: H-7-97-38 (Inalina) koks / augļi

ar laiku
ļoti
ražīga

nogatavojas:
vēlu

augļi: vidēji
lieli, lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Šķirnes kandidāte.

Koks liela auguma, ar pastāvu vainagu, ražas pieaug pamazām, ar laiku ļoti ražīgs. Ieteicami maza auguma potcelmi.

Augļi vidēji lieli vai lieli, koniski, daļa zvanveida. Pamatkrāsa dzeltena, virskrāsā saplūstošs sarkans vai brūngans svītrojums. Sevišķi saldi, bez skābuma. Augsts šķīstošās sausnas saturs: Brix° 14,8–16,3, ļoti maz skābes: 0,17 %, stingrums vidējs: 4,1–4,6 kg·cm⁻². Glabājot skābes saturs samazinās līdz 0,13 %.

Vācami vēlu, septembra beigās vai oktobra sākumā, kad augļos sasniegts maksimālais cukuru saturs. Glabājas līdz martam vai ilgāk. Vācot par agru vai glabājot par ilgu, garša būs pliekana.

Kraupja izturība vidēji laba, izturīga pret puvēm.

komentārs:

Saldo augļu cienītājiem.

Nepieciešami plašāki novērojumi komercdārzos integrētā audzēšanā.

šķirne: H-8-97-4 (Raivo)

Foto: H-8-97-4 (Raivo) koks / ziedi / augļi

ātrražīga,
ražīga

nogatavojas:
vēlu

augļi: lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Šķirnes kandidāte.

Koks spēcīga auguma, ar paretu, platu vainagu, ātrražīgs, ražīgs, ar tieksmi uz periodiskumu. Augļi daļēji pašizretinās. Ieteicami maza auguma potcelmi.

Augļi lieli, izlīdzināti, virskrāsa tumši purpursarkana, pamatkrāsa zaļgandzeltena. Dažos gados virskrāsa nav koša. Mīkstums ļoti garšīgs, salds ar skābumu.

Labs bioķīmiskais sastāvs: Brix° 13,5, skābe 0,5%, polifenoli $120 \text{ mg} \cdot 100\text{g}^{-1}$, stingrums vidējs: $4,8 \text{ kg} \cdot \text{cm}^{-2}$.

Vācami vēlu, septembra beigās vai oktobra sākumā, kad labi nokrāsojušies. Glabājas līdz martam vai ilgāk.

Kraupja izturība vidēji laba, pret puvēm izturība laba.

komentārs:

Izceļas ar augļu lielumu un garšu.

Nepieciešami plašāki novērojumu komercdārzos integrētā audzēšanā.

šķirne: H-7-03-17 (Sarmīte)

Foto: H-7-03-17 (Sarmīte) koks / augļi

ražo:
labi
katru gadu

nogatavojas:
loti vēlu

augļi:
palieli
vai lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Šķirnes kandidāte.

Koks vidēja vai lielāka auguma, viegli veidojams.
Labi ražo katru gadu, augļi pašizretinās.
Ieteicami maza auguma potcelmi, uz kuriem augļi
būs košāki un agrāk ienāksies.

Augļi palieli vai lieli, ar saplūstošu sārti
svītrainu virskrāsu. Vēsās vasarās virskrāsa var
būt mālaina. Mīkstums saldkābs, stingrs, garšīgs.
Labs bioķīmiskais sastāvs – šķīstošā sausna
 14°Brix , skābe 0,7 %, polifenoli $104 \text{ mg} \cdot 100\text{g}^{-1}$,
mīkstuma stingrums augsts: $9,3 \text{ kg} \cdot \text{cm}^{-2}$.

Vācami vēlu, oktobra 1. pusē. Teicami glabājas
līdz aprīlim.

Kraupja izturība augsta, neslimo ar puvēm, nav
novērots vēzis.

komentārs:

Izceļas ar ilgu glabāšanos, slimībīzturību
un regulāru ražošanu. Nepieciešami plašāki
novērojumi komercdārzos integrētā un
bioloģiskā audzēšanā.

šķirne: H-3-07-164 (Vizma)

Foto: H-3-07-164 (Vizma) koks / augļi

ražo: ātri
un labi

nogatavojas:
vēlu

augļi: lieli,
vidēji lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Šķirnes kandidāte.

Koks vidēja auguma, viegli veidojams. Ražo ātri un labi.

Augļi uz potcelma B.396 lieli (150–170 g), uz sējeņiem vidēji lieli, loti izskatīgi un gardi, saldi ar nelielu skābumu, līdzīgi ‘Golden Delicious’. Bagāts bioķīmiskais sastāvs – polifenoli $159\text{--}175 \text{ mg}\cdot100\text{g}^{-1}$, Brix $^{\circ}14,5\text{--}16$, skābe 0,7–0,8 %. Mīkstums stingrs: $7,5\text{--}8 \text{ kg}\cdot\text{cm}^{-2}$, bet miziņa viegli nobružājas. Augsts patēriņtāju vērtējums degustācijās.

Vācami septembra beigās vai oktobra sākumā, glabājas līdz februārim, martam.

Kraupja izturība laba vai vidēja.

komentārs:

Izceļas ar lielisku garšu, taču miziņa jutīga pret nobrāzumiem. Nepieciešami plašāki novērojumi komercdarzos integrētā audzēšanā.

Stādi būs pieejami no 2025. gada, pēc šķirnes iesniegšanas reģistrācijai.

šķirne: 'Auce' krebu ābele

Foto: krebu ābele 'Auce' koks / augļi

ražo:
bagātīgi, ik
pārgadus

nogatavojas:
vēlu

palieli
krebi

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks maza auguma, dekoratīvs – lapas un ziedi sarkani. Ražo bagātīgi, ik pārgadus.

Augļi – palieli krebi (30–36 mm, 40–45 g), tumši purpursarkani ar sarkanu mīkstumu, sulīgi, ar nelielām miecvielām. Sulai labs izskata un garšas vērtējums, vērtīgs bioķīmiskais sastāvs. Sulas iznākums 55,2 %, Brix°15,5, skābe 1,5 %, polifenoli $263 \text{ mg} \cdot 100 \text{ g}^{-1}$.

Vācami vēlu, oktobra vidū, kokā noturīgi. Glabājas 1–2 mēnešus.

Izturīga pret sēņu slimībām.

komentārs:

Pārbaudāma vīna un sidra darīšanai un citiem pārstrādes veidiem.

šķirne: 'Ligita'

Foto: šķirnes 'Ligita' koks / augļi

loti ražīga,
tieksme
ražot
pārgadus

nogatavojas:
vēlu

augļi: mazi
vai vidēji
lieli

Koks vidēja auguma, labi zarots, viegli veidojams. Loti ražīga, tieksme ražot pārgadus. Bagātās ražas gados augļu aizmetņi jāretina, lai āboli neklūtu pārāk sīki. Ieteicami maza un vidēja auguma potcelmi.

Augļi mazi vai vidēji lieli, ieapaļi, gludi un izlīdzināti, izskatīgi. Miza stingra, koši dzeltena ar oranžām svītrām vai vienmērīgu sārtumu. Mīkstums vidēji stingrs, kraukšķīgs, sulīgs, saldkābs, aromātisks, garšīgs.

Ziemas šķirne. Vācami vēlu, oktobra sākumā, kokā loti noturīgi. Glabājas 5–6 mēnešus parastā glabātavā (temperatūrā 2..3°C).

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), loti laba izturība pret citām slimībām – vēzi, miltrasu, augļu puvēm. Ziemcietība laba.

komentārs:

Slimībīzturīga un viegli audzējama ziemas ābele piemājas dārziem. Trūkums ir nelielie augļi, kas prasa papildu retināšanu.

šķirne: 'Lienīte'

Foto: šķirnes 'Lienīte' koks / augļi

ražot
sāk ūsi
agri

vācami:
septembra
vidū

augļi:
mazi līdz
vidēji

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks maza auguma, veido paretu, nokarenu vainagu. Ražot sāk ūsi agri, ražība vidēja, ar tieksmi ražot pārgadus. Lai iegūtu labu augļu lielumu, tos vajag retināt. Ieteicami vidēja auguma potcelmi MM106, B.118.

Zied vidēji vēlu. Dažos gados novērots atkārtots ziedēšanas vilnis vasaras sākumā.

Augļi mazi līdz vidēji, ieapaļi līdz iegareni koniski. Pamatkrāsa bāli dzeltena, virskrāsa gaiši sārta (rozā), vienmērīga vai ar svītrām un punktiem. Miza ar apsarmi, bieza, izturīga. Mīkstums irdens, saldkābs, aromātisks, sulīgs. Garša ūsi laba, vai teicama.

Agra rudens šķirne. Vācami septembra vidū. Glabājas neilgi, 1-2 mēnešus, ieteicams izlietot drīz pēc novākšanas. Glabāšanas laikā var brūnēt augļu miza.

Izturīga pret kraupi (gēns Vf/Rvi6), maz ieņēmīga pret augļu puvēm. Ziemcietība Zemgalē laba, citur maz pārbaudīta.

komentārs:

Kraupja izturīga ābele ar izcili garšīgiem augļiem un maza auguma koku.

Trūkums ir nelielie augļi.

Pavairošanas tiesības nav aizsargātas.

šķirne: 'Paulis'

Foto: šķirnes 'Paulis' koks / augļi

ražo:
laba,
ikgadus

vāc:
septembra
2. pusē

augļi:
vidēji
lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Nosaukta par godu selekcionāra Rūdolfa Dumbrava matemātikas pasniedzējam Paulim Dreimanim.

Koks maza līdz vidēja auguma, veido izplestu, kompaktu vainagu, viegli veidojams. Ražot sāk ļoti agri, ražība laba un ikgadēja.

Augļi vidēji lieli, ieapaļi koniski, nedaudz saplacināti, izskatīgi. Virskrāsa tumši sarkana, vienmērīgi klāj lielāko daļu augļa. Miza ar stipru apsarmi, izturīga. Glabājot apsarme zūd. Mīkstums vidēji stingrs, smalkgraudains, sulīgs. Garša laba vai ļoti laba, saldskāba ar salduma pārsvaru. Augļi satur samērā daudz polifenolu (103...143 mg 100g⁻¹), kas palielina to uzturvērtību.

Rudens – agra ziemas šķirne. Vācami septembra 2. pusē, kokā noturīgi. Parastā glabātavā (temperatūrā 2..3°C) glabājami līdz februārim. Glabājot nepūst, bet par ilgu glabātiem āboliem garša kļūst pliekana.

Izturīga pret visām galvenajām slimībām – kraipi (gēns Vf/ Rvi6), miltrasu, vēzi, augļu puvēm. Ziemcietība Zemgalē un Vidzemē laba.

komentārs:

Šķirne izceļas ar augstu slimībīzturību, ikgadīgām ražām, kompaktu, viegli veidojamu koku. Ieteicama audzēšanai piemājas dārzos un bioloģiskos dārzos.

Pavairošanas tiesības nav aizsargātas.

šķirne: 'Saulesmeita'

Foto: šķirnes 'Saulesmeita' koks / augļi

ražība
augsta

vāc:
septembra
2. pusē

augļi: lieli
vai ļoti
lieli

(Sākotnējais nosaukums – ‘Zelta Rudens’)

Koks spēcīga auguma, veido izplestu vainagu. Ražot sāk agri, ražība augsta, bagātas ražas mijas ar zemākām. Augļi daļēji pašizretinās. Ieteicami maza auguma potcelmi B.9, B.396.

Zied agri, bet samērā izturīga pavasara salnās.

Augļi skaisti, lieli vai ļoti lieli, iegareni (cilindriski) vai eliptiski, ar asimetrisku ribojumu, nereti augļi šķērsgriezumā trīsstūraini. Pamatkrāsa bāli dzeltena, virskrāsas nav. Miza ar apsarmi, izturīga. Mīkstums irdens, smalkgraudains, vidēji sulīgs. Garša ļoti laba, vai teicama, saldskāba, aromātiska.

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Agra rudens šķirne. Vācam i septembra 2. pusē. Kokā ļoti noturīgi, vākšanu nedrīkst nokavēt, jo tad augļi dzidrojas. Laikus vākti āboli glabājas līdz novembrim (temperatūrā 2..3°C). Transportā jutīgi.

Izturība pret slimībām vidēji laba. Ziemcietība Zemgalē laba, citur nav pārbaudīta.

komentārs:

Izceļas ar lieliem, ļoti garšīgiem augļiem, augstu ražību, viegli veidojamu koku. Pēc kvalitātes tuva ‘Atvasarai’, bet augļi kokā noturīgi un īlgāk glabājas. Trūkumi – augļi jutīgi pret sasitumiem, forma neregulāra. Ieteicama audzēšanai piemājas un pašvākšanas dārzos.
Pavairošanas tiesības nav aizsargātas.

šķirne: 'Čakstes Auči'

Foto: šķirnes 'Čakstes Auči' zars / augļi

ražo:
labi un
regulāri

vāc:
VIII beigās,
IX sākumā

augļi: lieli,
izskatīgi

Nosaukta par godu Latvijas pirmā prezidenta Jāņa Čakstes mājām "Auči", kur viņš dzīvoja kopš 1918. gada.

Koks paliels, kompakts, ar vidēji biezū, izplestu vainagu, viegli veidojams. Ražo labi un regulāri.

Zied agri, dažos gados var ciest pavasara salnās, tad augļi rūsināti.

Augļi lieli, gludi, eliptiski, vai ieapaļi, izskatīgi. Virskrāsa sarkana ar skaidri redzamām svītrām un gaišiem punktiem, sedz lielāko daļu augļa. Miza izturīga, pabieza. Mīkstums vidēji blīvs, vidēji smalkgraudains, vai parupjš, sulīgs. Garša bagāta, saldskāba un aromātiska.

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Vēla vasaras vai agra rudens šķirne, vācam i augusta beigās – septembra sākumā. Augļi kokā noturīgi, dažos gados var dzidroties. Visgurdākie ir kokā pilnīgi ienākušies āboli, tāpēc ar vākšanu nav jāsteidzas. Augļi glabājas neilgi.

Kraupja izturība ļoti laba. Izturīga arī pret augļu puvēm.

Ziemcietība Zemgalē laba, citur nav pārbaudīta.

komentārs:

Šķirne ar lieliem, skaistiem un gardiem augļiem, koks viegli veidojams, ļoti slimībīzīturīgs. Trūkumi – augļi neilgi glabājas, raža var ciest pavasara salnās. Ieteicama audzēšanai piemājas un pašvākšanas dārzos.

šķirne: DI-93-1-4 ('Katrīnīte')

Foto: šķirnes DI-93-1-4 ('Katrīnīte') koks / auglis

ražo:
labi
katru gadu

vāc:
septembrī

augļi:
palieli,
vai lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Šķirnes kandidāte, plānots reģistrēt 2024. gadā.

Koks neliels, ļoti viegli veidojams, labi ražo katru gadu. Izceļas ar skaistu, veselīgu lapotni.

Augļi palieli vai lieli, plakanīgi, nedaudz ribaini, izlīdzināti. Virskrāsa sarkana, svītraina vai vienmērīga; atkarībā no apgaismojuma sedz lielāko vai mazāko daļu augļa. Mīkstums vidēji stingrs, sulīgs, saldskābs, ar labu vai ļoti labu garšu.

Rudens-ziemas šķirne. Vācami septembrī, vairākos paņēmienos – tikai gatavie augļi, kas ienākoties viegli birst. Lai gan ēdamī jau rudenī, ļoti labi glabājas līdz februārim, martam (temperatūrā 2..3°C).

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), necieš no puvēm. Ziemcietība Zemgalē laba, citur nav pārbaudīta. Nelabvēlīgajā 2023. gadā augļu kvalitāte pasliktinājās, domājams, sausuma dēļ.

komentārs:

Slimībzturīga ābele ar ikgadējām ražām un ļoti labu augļu glabāšanos, viegli kopjamu koku. Augļu nevienmērīgās ienākšanās dēļ nav piemērota komercdārziem, bet mazdārzos šī īpašība ir pozitīva, jo visi āboli nav jānovāc un jāizlieto vienlaikus. Ieteicama stādīšanai piemājas un pašvākšanas dārzos.

Stādi būs pieejami no 2024. gada rudens.

šķirne: Nr.28-97-26 (Laimdota)

Foto: šķirnes Nr.28-97-26 ('Laimdota') koks / augļi

ražo: labi,
pārgadus

vāc:
IX beigās

augļi: vidēji
vai lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Šķirnes kandidāte, plānots reģistrēt 2025. gadā.

Koks vidēji liels, ar paplatu, viegli veidojamu vainagu. Ražot sāk ātri un ražo labi, bet pārgadus.

Augļi vidēji vai lieli, eliptiski koniski vai zvanveida, ribaini, pie kausa ļoti ribaini, glezni. Miza dzeltena, reizēm ar vāju sārtumu. Mīkstums smalkgraudains, sulīgs, vākšanas gatavībā pietiekami stingrs, bet vēlāk kļūst irdens. Garša ļoti laba, saldskāba ar salduma pārsvaru, aromātiska.

Agra ziemas – ziemas ābele. Vācam i septembra beigās, līdz vākšanai kokā noturīgi. Parastā glabātavā var saglabāt līdz janvārim vai pat martam, atkarībā no gatavības vākšanas brīdī (glabājot temperatūrā 2..3°C). Transportā jutīgi.

Izturība pret kraupi un puvēm vidēja. Ziemcietība Zemgalē laba, citur nav pārbaudīta.

komentārs:

Šķirne izceļas ar īpatnas formas dzelteniem, skaistiem un gardiem augļiem. Tie līdzīgi rudens šķirnei ‘Merrigold’, bet ilgāk glabājas. Trūkums – augļi jutīgi pret sasitumiem. Ieteicama audzēšanai piemājas un pašvākšanas dārzos.

šķirne: 'Baiba' kolonnveida ābele

Foto: šķirnes 'Baiba' koks / augļi

ražo: ātri,
bagātīgi,
pārgadus

vāc:
septembra
1. pusē

augļi: vidēji
vai palieli

Koks kolonnveida, augums virs vidējā, zarojas maz. Ražo ātri un bagātīgi, tieksme ražot pārgadus. Ieteicami vidēja auguma potcelmi (MM106, B.118). Var būt nepieciešami balsti, jo koka stumbrs ir diezgan tievs, un raža to noliec.

Zied diezgan agri, bet izturīga salnās.

Augļi vidēji vai palieli, ieapaļi, koši sarkani svītraini, transportā izturīgi. Mīkstums maigs, ļoti sulīgs, saldkābs un aromātisks, ļoti garšīgs.

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Vēla vasaras vai agra rudens šķirne. Vācam ieteicami septembra 1. pusē, labi glabājas.

Izturība pret kraupi laba vai vidēja, pret puvēm un miltrasu laba. Nav novēroti vēža bojājumi. Ziemcietība ļoti laba.

komentārs:

Ziemcietīga un ražīga kolonnābele ar gardiem augļiem, populāra šķirne.

šķirne: 'Uldis' kolonnveida ābele

Foto: šķirnes 'Uldis' koks / ziedi / augļi

ražo: labi,
pārgadus

nogatavojas:
loti agri

augļi: lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks ir stipri zarota kolonna, spēcīga auguma. Ražo labi, bet pārgadus. Veidojot kolonnveida vainagu, ieteicama regulāra spēcīgo sānzaru izlaušana vasarā, ierobežojot ražojošo daļu līdz 30–40 cm platumam. Uz puspenduru potcelmiem (MM106, B.118) var veidot arī kā parastu, zarotu ābeli. Uz pundurpotcelmiem (B.9, B.396) koks zarojas mazāk un var tikt veidots kā kolonna.

Augļi lieli, plati koniski, sarkani svītraini ar zaļgandzeltenu pamatkrāsu. Mīkstums maigs, sulīgs, saldskābs, garšīgs.

Agri vasaras, ienākas loti agri, pirms 'Baltā Dzidrā'. Diezgan labi glabājas.

Izturība pret kraupi laba, vai vidēja, pret miltrasu laba. Nav novēroti vēža bojājumi. Ziemcietība laba.

komentārs:

Ābele ar loti agru augļu ienākšanos un zarotu kolonnveida koku. Koka vainagu iespējams veidot arī kā parastai ābelei (ne kolonnveida).

šķirne: 'Zane' kolonnveida ābele

Foto: šķirnes 'Zane' koks / augļi

ātrražīga,
tiesmē
ražot
pārgadus

vāc:
septembra
1. pusē

augļi:
vidēji lieli

Koks kolonnveida, vidēja auguma, drukns, zarojas maz. Ľoti dekoratīva, izceļas ar lielām, garām lapām. Ražo ātri un labi, tiesmē ražot pārgadus. **Ieteicami vidēja auguma potcelmi (MM106, B.118).**

Zied vidēji agri, ziedi skaisti. Laba izturība salnās.

Augļi ļoti izskatīgi, vidēji lieli, izlīdzināti un gludi, ieapaļi, pamatkrāsa bāli dzeltena vai balta, virskrāsa sārta (sedz ap pusi augļa), auglim balta apsarme. Mīkstums balts, vidēji stingrs, sulīgs, aromātisks, skābeni salds, garšīgs.

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Agra rudens, vācama septembra 1. pusē. Glabājot nepūst, bet zaudē skābumu.

Izturība pret kraupi vidēja, pret miltrasu laba. Nav novēroti vēža bojājumi. Ziemcietība laba.

komentārs:

Ziemcietīga kolonnābele ar ļoti dekoratīvu koku. Drukna, noturiņa kolonna, kam nav nepieciešami balsti.

šķirne: 'Asnate' kolonnveida ābele

Foto: 'Asnate' koks / augļi

ražo: labi,
pārgadus

vāc:
septembra
sākumā

augļi:
lieli,
izskatīgi

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks kolonnveida, liela auguma, zarojas. Vidēji ātrražīga, zied un ražo labi, bet pārgadus. Augļi pašizretinās. Audzējama uz maza un vidēja auguma potcelmiem.

Zied vidēji agri. Zedu laikā koks ļoti skaists.

Augļi lieli, izskatīgi, ieapaļi vai plakani ieapaļi, gludi un izlīdzināti. Pamatkrāsa bāli dzeltena, virskrāsa gaiši sarkana, vienmērīga ar vājām svītrām; auglim gaiša apsarme. Mīkstums ļoti smalkgraudains, vidēji stingrs, sulīgs, aromātisks, saldkābs, ļoti gards.

Agra rudens šķirne. Vācam i septembra sākumā, ienākoties birst. Laikus novāktus augļus var uzglabāt 1 mēnesi.

Slimībīzturība laba. Maz slimio ar kraupi, izturīga pret miltrasu, vidēji izturīga pret puvēm. Kokam laba ziemcietība.

komentārs:

Skaista kolonnābele, kam augļi vienmēr lieli, izskatīgi un garšīgi; laba slimībīzturība un ziemcietība.

Trūkums – augļi glabājas neilgi.

Jauna šķirne (2022. g.).

šķirne: 'Dinija' kolonnveida ābele

Foto: 'Dinija' koks / augļi

loti
ātrražīga

vāc:
septembra
vidū

augļi:
vidēji lieli,
vai mazāki

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks kolonnveida, vidēja auguma, vainags zarojas. Ľoti ātrražīga, zied un ražo bagātīgi, lielākas ražas mijas ar mazākām. Lai iegūtu labu augļu lielumu un regulāras ražas, ieteicama augļaizmetņu retināšana. **Labākie potcelmi ir vidēja auguma (MM106, B.118).**

Zied vidēji agri.

Augļi vidēji lieli vai mazāki, plakani ieapaļi. Virskrāsa koša, tumši sarkana, klāj lielāko daļu augļa. Mīkstums vidēji stingrs, ļoti smalkgraudains, sulīgs, salds ar nelielu skābumu. Satur visai daudz polifenolu (153,3 mg 100 g⁻¹), kas palielina augļu uzturvērtību.

Rudens šķirne. Vācami septembra vidū, kokā noturīgi, nokabvējot vākšanu, var plaisirāt. Dzesētavā (2...3°C) glabājas līdz janvārim, februārim.

Kraupja izturīga šķirne (gēns Vf/Rvi6), izturīga arī pret miltrasu un puvēm. Ziemcietība Dobelē laba, citur nav pārbaudīta.

komentārs:

Kraupja izturīga kolonnābele ar košiem un saldiem augļiem, ražo katru gadu.
Trūkums – augļi var būt pasīki.
Jauna šķirne (2022. g.).

šķirne: D-1-94-24 (Anda) kolonnveida ābele

Foto: D-1-94-24 (Anda) koks / ziedi / augļi

ražo: labi,
pārgadus

vāc: vēlu,
oktobra
1. pusē

augļi:
vidēji lieli,
retinot lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks kolonnveida, spēcīga auguma, zarojas vidēji, ražo labi, pārgadus. Labam lielumam augļi jāretina. Ieteicams audzēt uz vidēja auguma potcelmiem (MM106, B.118).

Zied vidēji vēlu. Ziedi salnās visai izturīgi.

Augļi izskatīgi, vidēji lieli retinot lieli, plakanīgi, gludi un izlīdzināti, sarkani, līdzīgi šķirnei 'Forele'. Mīkstums vidēji stingrs, sulīgs, ar īpatni labu saldskābu garšu.,

Agra ziemas – ziemas šķirne. Vāc vēlu – oktobra 1. pusē, glabājas līdz februāri, martam (pie 2...3°C).

Izturība pret kraupi, puvēm un miltrasu laba.

komentārs:

Kolonnveida ābele ar ilgi uzglabājamiem augļiem, laba izturība pret slimībām, Problēmas – augļu garša īpatna, bagātas ražas gados augļi neretinot pasīki. Pavairošanas tiesības nav aizsargātas. Šķirni izplata vairākas Latvijas kokaudzētavas.

šķirne: D-7-94-10 (Ciepa) kolonnveida ābele

Foto: D-7-94-10 (Ciepa) koks / augļi

ražot sāk
ātri

nogatavojas:
augustā

augļi: lieli
vai vidēji

Koks kolonnveida, spēcīga auguma, zarojas vidēji, zari stingri, lokani. Ražot sāk ātri, labas ražas mijas ar mazākām. Ieteicams audzēt uz vidēja auguma potcelmiem (MM106, B.118). Maza auguma potcelmi (Pūre1 u.c.) nav piemēroti – pasliktinās raža, augļu kvalitāte.

Zied agri, izturība salnās vidēja.

Augļi lieli vai vidēji, ieapaļi vai iegareni, formā un lielumā diezgan nevienādi. Virskrāsa vienmērīga vai svītraina, koši sārta, pamatkrāsa zaļgana, bet augļiem, kas labi ienākušies kokā, gandrīz balta. Mīkstums vidēji stingrs, saldskābs, aromātisks, pilnīgi gataviem augļiem sniegbalts.

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Vasaras šķirne, vācami pakāpeniski, augustā, labi glabājas 1-2 mēnešus. Augļi viegli birst, bet nevajag steigties novākt reizē visus – pāragri novāktiem garša vāja, un glabājot tie neienāksies.

Izturība pret kraupi visai laba, miltrasa bojā maz. Ľoti ziemcietīga.

komentārs:

Agrīna kolonnveida ābele ar skaistiem augļiem un augstu ziemcietību, bet augļu garša laba tikai, ja tie pilnīgi ienākušies kokā.

Pavairošanas tiesības nav aizsargātas. Šķirni izplata vairākas Latvijas kokaudzētavas.

šķirne:

H-12-05-18 (Maija) kolonnveida ābele

Foto: H-12-05-18 (Maija) koks / ziedi / augļi

ļoti
ātrražīga
un ražīga

vāc:
septembra
vidū

augļi:
vidēji
vai lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Šķirnes kandidāte, plānots reģistrēt 2025. gadā.

Koks kolonnveida, drukns, vidēji liels, nedaudz zarojas, ļoti ātrražīgs un ražīgs, tieksme ražot pārgadus. Ieteicami vidēja auguma potcelmi (MM106, B.118).

Zied vidēji agri, krāšņi, ziedi salnās izturīgi.

Augļi vidēji vai lieli, plakani, koši svītraini rožāboli ar pabiezu mizu. Mīkstums balts, maigs, sulīgs, garša laba, saldskāba, nedaudz pikanta.

Rudens šķirne. Vācam i septembra vidū, līdz vākšanas gatavībai kokā noturīgi. Laikus novākti glabājas apmēram 1 mēnesi. Nokavējot vākšanu, mīkstums kļūst irdens, un garša pasliktinās.

Izturība pret kraupi, puvēm un miltrasu laba. Nav novēroti vēža bojājumi.

komentārs:

Viena no bagātīgāk ražojošām kolonnābelēm, izturīga, ar dekoratīvu koku un labu augļu kvalitāti. Dažiem lietotājiem nepatīk augļu biezā miza.

Stādi būs pieejami no 2024. gada rudens.

šķirne:

H-12-05-42 (Paija) kolonnveida ābele

Foto: H-12-05-42 (Paija) koks / augļi

ražo:
vidēji labi,
pārgadus

vāc:
septembra
1. pusē

augļi:
palieli,
vai lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks kolonnveida, diezgan neliels, zarots, zaru pamatnes atkailinās. Ražo vidēji labi, pārgadus. Ieteicami vidēja auguma potcelmi (MM106, B.118).

Augļi palieli vai lieli, ieapaļi, ar noapaļotām ribām, sarkani ar dzeltenu pamatkrāsu. Mīkstums maigs, salds bez skābuma, garšīgs.

Zied vidēji agri, salnu izturība vidēja.

Agra rudens šķirne, vācam i septembra 1. pusē, glabājas neilgi. Ienākoties augļi nebirst, nokavējot vākšanu, var kokā saplīst un pūt.

Izturība pret kraupi un miltrasu laba, puves izturība vidēja. Ziemcietība vidēji laba.

komentārs:

**Kolonnveida ābele ar ļoti saldiem,
izskatīgiem augļiem.**

**Ieteicama labākajās dārzu vietās, jo
nepiemērotās vietās var apsalt.**

Pavairošanas tiesības nav aizsargātas.

Stādi būs pieejami no 2024. gada rudens.

šķirne: 'Kārlēns' dekoratīvā ābele

Foto: šķirnes 'Kārlēns' koks / ziedi

ražo:
mēreni,
pārgadus

nogatavojas:
septembra
beigās, oktobra
sākumā

augļi:
sīki

šķirne ieteicama audzēšanai:
PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks kolonnveida, drukns, mazzarots. Lapas lielas, spožas, malas rupji zāgzobainas,, Lapu krāsa pavasarī tumši sarkana, vasarā tumši zaļgani sarkana, rudenī koši bronzas krāsā. Zied un ražo mēreni, pārgadus.

Ieteicami: vidēja auguma potcelmi MM106, B.118. Lai iegūtu ideāli taisnus stādus, tie kokskolā obligāti jāpiesien, bet galotnes apgriešana nav pieļaujama.

Zied: vēlu, ziedi lieli, purpursarkani, balo maz.

Augļi: sīki (30g), tumši sarkani, ar intensīvi sarkanu mīkstumu, rūgtēni - satur miecvielas. Ienākas septembra beigās vai oktobra sākumā. Var lietot pārstrādei, taču raža nav liela,

Slimībīzturība laba – izturīga pret miltrasu, kraupis bojā maz vai vidēji. Ziemcietība: Zemgalē laba, citur maz pārbaudīta.

komentārs:

Dekoratīva šķirne ar mazzarotu, druknu kolonnveida koku, sarkaniem ziediem, lapām un augļiem. Ziemcietība labāka nekā pazīstamajai sarkanlapu kolonnābelei 'Maypole', kaut gan zied mazāk bagātīgi. Ieteicama krāšņumdārziem. Jauna šķirne (2018. g.).

šķirne: H-17-05-19 (Antonija) dekoratīvā ābele Foto: H-17-05-19 (Antonija) koks / augļi tuvplānā

zied:
bagātīgi,
pārgadus

nevāc –
nav ēdami

augļi: sīki

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Šķirnes kandidāte, plānots iesniegt reģistrācijai 2024. gadā.

Koks – nezarota, stalta kolonna. Lapas lielas, spožas, trīsdaivu, pavasarī purpursarkanas, vasarā zaļsarkanas, rudenī dzeltenas. Zied bagātīgi, pārgadus. Ieteicami: vidēja auguma potcelmi MM106, B.118.

Zied vidēji agri, ziedi koši purpursarkani, pārziedot rozā. Ziedi izturīgi salnās.

Augļi sīki, (18-32 mm), oranžsarkani, rūgti, birst, nav ēdami.

Izturība pret kraupi vidēja. Izturīga pavasara salnās.

komentārs:

Ļoti dekoratīva, perfekta kolonna.
Trūkumi – zied pārgadus, augļi nav ēdami,
ieteicama krāšņumdārziem.

šķirne: H-17-05-16 (Dūdars) dekoratīvā ābele

Foto: H-17-05-16 (Dūdars) koks / ziedi / augļi

ražo:
bagātīgi,
pārgadus

vāc:
oktobra vidū

augļi:
sīki vai
pasīki

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Šķirnes kandidāts, plānots iesniegt reģistrācijai 2024. gadā.

Koks kolonnveida, ar pabiezus, stāvu zarojumu. Lapas ādainas, pavasarī sarkanbrūnas, vasarā sarkanīgi zaļas, rudenī tumši sarkandzeltenas. Ieteicams audzēt uz vidēja auguma potcelmiem MM106, B.118.

Zied vidēji vēlu, ziedi gaiši purpursarkani. Zied un ražo bagātīgi, pārgadus. Necieš pavasara salnās.

Augļi gaiši sarkani, sīki, vai pasīki (20-47 mm). Sausos gados ar bagātīgu ražu augļi var būt ļoti sīki, tad tos vēlamas paretināt, lai nepārslogotu koku. Mīkstum sārtens, saldkābs, maz rūgts. Der pārstrādei. Vērtīgs bioķīmiskais sastāvs - daudz cukuru (Brix°18,4) un polifenolu (185...302 mg 100 g⁻¹), visai daudz skābju (1,3%),

Vēli rudens, vācami oktobra vidū. Kokā noturīgi.

Izturība pret kraupi, puvērm un miltrasu. Laba krusas izturība!

komentārs:

Ļoti dekoratīva kolonnābele, krāšņi ziedoša, augļi izmantojami pārstrādei.
Trūkums - zied pārgadus. ieteicama krāšņumdārziem.
2019. gadā koks iestādīts Kjū Botāniskajā dārzā Londonā.

šķirne: S1-8 (Austris) dekoratīvā ābele

Foto: šķirnes S1-8 (Austris) koks / ziedi / augļi

ražo:
labi vai
vidēji

nogatavojas:
septembrī

augļi: sīki

Šķirnes kandidāts, plānots iesniegt reģistrācijai 2026. gadā.

Koks neliels, zems un plats, ļoti dekoratīva sarkanlapu ābele, tumši purpursarkanas lapas arī vasarā. Zied un ražo labi vai vidēji, vairāk vai mazāk katru gadu. ieteicami vidēja auguma potcelmi MM106, B.118.

Zied vidēji vēlu, ziedi lieli, vīnsarkani, nebalo. Ziedi izturīgi salnās.

Augļi sīki (25-28 mm), tumši sarkani ar zilu apsarmi, neparasti skaisti. Mīkstums tumši sarkans, sulīgs, skābi rūgts. Var izmantot pārstrādei. Sevišķi augsts antociānu saturs, augsts cukuru saturs (Brix°17), bet ļoti augsts arī skābju saturs (2,7%), kāpēc pārstrādājot jāpievieno cukurs.

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Agra rudens ābele, ienākas septembrī, ienākoties birst.

Izturība pret kraupi, miltrasu un puvēm laba. Ziemcietība Dobelē laba, citur nav pārbaudīta

komentārs:

Ļoti dekoratīva, maza auguma sarkanlapu ābele.

Lapu sarkanā krāsa saglabājas visu vasaru.

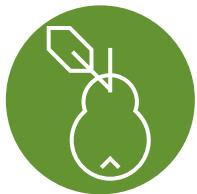
Krāšņa gan ziedu, gan augļu laikā.

Trūkums - augļi ienākoties birst.

Ieteicama piemājas dārziem un krāšņumdārziem.

Stādi būs pieejami no 2025. gada.

BUMBIERES

Bumbieru audzēšanā svarīgākais ir nosargāt koku un ražu no kaitīgajiem organismiem (kaitēkļi – pangodiņš; slimības – kraupis, rūsa, iedega), izvēlēties dārza vietai atbilstošas ziemcietības šķirni vai izmantot stumbrveidotājus, attiecīgo šķirni potējot vainagā!

Lai saglabātu koku ilgāku dzīvotspēju, nepieciešams lietot reģistrētos augu aizsardzības līdzekļus, atbilstoši bioloģiskajiem un integrētajiem dārziem.

IZVĒLOTIES ŠĶIRNI, TAI JĀBŪT:

- piemērotai konkrētiem augšanas apstākļiem;
- **ziemcietīgi** (mazāk ziemcietīgām izmantojams stumbrveidotājs un šķirne potējama vainagā);
- slimību izturīgai;
- ar piemērotu apputeksnētājšķirni (vienāds ziedēšanas laiks);
- ideālā variantā – ar viegli veidojamu vainagu;
- **augļi bez akmens šūnām**, augstu kvalitāti, labi transportējami.

IZVĒLOTIES POTCELMU, TAM JĀBŪT:

- piemērotam konkrētiem augšnes un augšanas apstākļiem;
- **ziemcietīgam**;
- tādam, kas neveido daudz sakņu atvašu;
- saderīgam ar šķirni – veido labu un stabili saaugumu.

komentārs:

Latvijā biežāk izmantotais bumbieru potcelms ir parastās bumbieres (*Pyrus communis*) Kazraušu bumbieres brīvās apputes **sēklaudži**, kam ir laba ziemcietība, augsta slimībīzturība, bet tie veido dzeloņainas atvases, lielu koka augumu, salīdzinoši vēlu ražas sākumu.

Eiropā kā augumu samazinošu bumbieru potcelmu izmanto īsto cidoniju (*Cydonia oblonga Mill.*), kas samazina koka augšanas sparu, paātrina koka ražošanas sākumu, bet ir ar nepietiekamu ziemcietību un dažkārt nesaderīga ar šķirnēm, tāpēc šobrīd esam uzsākuši pētījumus par šī potcelma piemērotību mūsu apstākļiem un šķirnēm.

šķirne: 'Rūta'

Foto: šķirnes 'Rūta' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vēlu, vāc:
3. dekāde

augļi: vidēji
lieli, lieli

Koks veido vidēji spēcīgu vainagu ar labu zarojumu, ir viegli veidojams un kopjams. Jauno dzinumu garums vidējs līdz liels. Laba ziemcietība, stumbru un zaru veselība. Pārējā Latvijas daļā vēl maz pārbaudīta. Līdz šim tā visur tikusi audzēta, potēta šķirņu 'Pepi' vai 'Suvenīrs' vainagā. Potējumiem uz potcelma *Cydonia oblonga* jau pirmajā augšanas gadā ļoti slikti rezultāti (slikti pieaug, un vāji aug).

Ražot sāk trešajā gadā pēc potēšanas vainagā. Pie labas agrotehnikas šķirnei augsta izturība pret bumbieru kraupi (ier. *Venturia pyrina*). Bet, ja dārzā spēcīgi izplatīsies bumbieru kraupis un pangērces, tad tas būtiski ietekmēs veselību.

Zied vidēji agri, pilnzieda laiks – maija 2. dekāde.

Augļi, atkarībā no ražas apjoma, vidēji lieli vai lieli (augļu masa 150 – 300 g), bumbiergeida, skaisti, ļoti garšīgi (garša saldskāba līdz pat

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

ļoti salda), ar dzeltenzaļu mizas krāsu (miza bieži aprūsināta), vidēji garu kātiņu. Sasniedzot vākšanas gatavību mainās kātiņa krāsa un mizas krāsa kātiņa tuvumā. Augļu lietošanas gatavība vēla vai ļoti vēla (krietni pēc 'Mramornaja'). Augļi samērā izturīgi pret plaisāšanu un slimībām, labi uzglabājami (pie 0 °C tie uzglabājas līdz pat aprīlim), izcila tirgus prece. Kā rudens, agru ziemas šķirni to var paspēt realizēt labā gatavības un garšas kondīcijā.

Ražas vākšanas laiks – septembra 2.-3. dekāde.

komentārs:

Audzētāji atzīst par ļoti perspektīvu Zemgalē un Kurzemē viegli veidojamā vainaga un izcilo augļu dēļ. Varētu būt perspektīva audzēšanai bioloģiskajā dārzā.

šķirne: 'Lauriņa'

Foto: šķirnes 'Lauriņa' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas: vidēji
vēlu, vāc: IX 2.,
3. dekādē,
X 1. dekādē

augļi:
vidēji
lieli,
lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:
KOMERCDĀRZOS

Koks, šķirni potējot uz stumbrveidotāja, tam izmantojot, piemēram, šķirni 'Suvenīrs', veido samērā spēcīgu, pastāvu vainagu. Zarojas samērā maz. Šķirne audzējama, potēta vainagā, lai gan Dobelē jaunā dārzā uz Kazraušu sēklaudžu potcelma stumbru izturība vērtējama kā laba. Ir salīdzinoši ieņēmīga pret kraupi un jūtīga pret bumbieru pangērci.

Potējumiem uz potcelma *Cydonia oblonga* jau pirmajā augšanas gadā samērā slīkti rezultāti (pieaug labi, bet vāji aug).

Ražot sāk 3. gadā pēc potēšanas vainagā. Vērojams ražošanas periodiskums.

Ziedēšanas sākums vidējs, pilnzieds maija 2. dekādē.

Augļi, atkarībā no ražas apjoma, vidēji lieli vai lieli (augļu masa 150–300 g), izlīdzināti, bumbiergeida, salīdzināti līdz saldi. Vākšanas gatavībā augļu mizas pamatkrāsa dzeltena ar vieglu vienmērīgu sārtumu,

kas aizņem augļa mazāko daļu. Augļiem var būt raksturīgs mizas aprūsinājums, izteiktāks kausiņa tuvumā. Lietainā laikā rudenī var plaisāt. Augļi samērā cieti, kraukšķigi, ja pēc novākšanas; lietošanas gatavībā – küstoši, loti sulīgi. Augļi glabājami un lietojami līdz februārim. Salīdzinoši maza serdes daļa. Augļa kātiņš vidēji garš. Augļi ir loti jutīgi pret skrāpēšanu un sasitumiem. Augļi loti labi uzglabājas ($0 - \pm 1^{\circ}\text{C}$) pat līdz martam, aprīlim.

Ražas vākšanas laiks septembra 2., 3. dekāde, oktobra 1. dekāde.

komentārs:

Kurzemes komercdarzos konstatēta laba ziemcietība – turpinot pārbaudi, uzmanība jāpievērš vainaga veidošanai.

Pārējā Latvijas daļā vēl maz pārbaudīta.

šķirne: 'Rūdolfs'

Foto: šķirnes 'Rūdolfs' augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji vēlu,
vāc: IX
3. dekādē

vidējā augļu
masa 200–300g

Koks veido vidēji lielu vainagu, ar spēcīgiem zariem un platiem atzarošanās leņķiem. Ātrražīgs, sāk ražot 4.–5. gadā pēc stādišanas. Ražošanas intensitāte augsta. Zari labi notur smagus augļus, izturīgi pret mehāniskiem bojājumiem. Vainags sabiezinās maz. Jauniem kokiem ieteicams pazemināt galotnes, lai ražojošie koki ir kompakti un viegli veidojamī. Pēc līdzšinējiem novērojumiem ziemcietība, stumbru un zaru veselība, izturība pret mizas plaisāšanu un rūsu laba. Izturība pret kraupi dārzā ir samērā laba, bet tomēr audzēšana bez augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas augstas tirgus kvalitātes augļu ieguvei nebūs iespējama. Laba saderība ar *Pyrus communis* Kazraušu bumbieres potcelniem. Zemāka auguma koku iegūšanai iespējams potēt šķirnes 'Pepi' vainagā. Saderība ar augumu samazinošiem potelniem tiek vērtēta, sākotnējie novērojumi uz *Cydonia oblonga* labi. Bez ražas normēšanas ir tendence ražot ķekaros pa 2–3 augļiem, izraisot ražošanas periodiskumu, tāpēc jāretina!

Zied vidēji agri, pilnzieds maija 2. dekādē.

Augļi atkarībā no ražas apjoma vidēji lieli līdz lieli,

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

koniski līdz strupi bumbierveida. Lietošanas gatavībā miza no zaļgani dzeltenas klūst dzeltena. Augļi pievilcīgi, vidējā augļu masa 200–300 g, jauniem kokiem var būt arī lielāka. Mīkstums sulīgs, vidēji smalkgraudains. Var realizēt gan tehniskajā gatavībā, kamēr mīkstums ir jau sulīgs un vēl kraukšķīgs, gan arī nogatavinātus ar puskūstošu mīkstumu. Garša salda, bez specifiskām piegaršām. Miza ir bieza, transportējot izturīga. Kokam ir tendence ražot pārbagātīgi, ražība ir augsta.

Ražas vākšanas laiks – septembra 3. dekāde. Glabājami maksimāli līdz novembra beigām, pēc tam augļu kvalitāte sāk pasliktināties. Pēc glabāšanas un lietošanas gatavības laikiem sakrīt ar šķirni 'Mramornaja', bet ir daudz ražīgāka par to, turklāt augļi lietainos rudeņos neplaisā un nepūst.

komentārs:

Augstās ziemcietības dēļ šķirni būtu iespējams audzēt visās Latvijas dārzu vietās, bet tomēr nepieciešami novērojumi komercsaimniecībās.

šķirne: 'Elīna'

Foto: šķirnes 'Elīna' augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji agri,
vāc: VIII 2.,
3. dekāde

augļi:
vidēji lieli
līdz nelieli

Koks veido vidēji spēcīgu, samērā stāvu vainagu. Zarojumam tendance sabiezināties, tāpēc veidojot vēlams izvairīties no paņēmieniem, kuri veicina sasteigto dzinumu attīstību no snaudošajiem pumpuriem. Jauniem kokiem vēlama galotņu pazemīnāšana. Ja to ievēro, ražot sākušiem kokiem vainags ir viegli veidojams. Jauno dzinumu garums vidēji garš līdz garš. Pēc līdzšinējiem novērojumiem ziemcietība augsta, stumbru un zaru veselība laba. Nav novērotas mizas plāisas kā saules un sala iedarbības sekas. Iespējams audzēt kā uz sava stumbra, tā arī potētu skeleta veidotāju vainagā. Izturība pret kraupi dārzā ir samērā laba, tomēr bez augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas augstu tirgus preču kvalitāti iegūt nebūs iespējams. Pēc veiktajiem izmēģinājumiem uz dažādiem potcelmiem, koki ir veselīgi un ražīgi dažādos dārzos. Laba saderība ar *Pyrus communis* Kazraušu bumbieres potcelmiem. Zemāka auguma koku iegūšanai iespējams potēt šķirnes 'Pepi' vainagā. Saderība ar augumu samazinošiem potelmiem tiek vērtēta, sākotnējie novērojumi uz *Cydonia oblonga* ļoti labi.

Ražot sāk 3.-4. gadā pēc potēšanas vainagā vai 5.-6. gadā pēc stādīšanas.

Zied vidēji agri, pilnzieds maija 2. dekādē.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

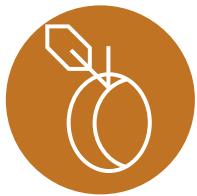
Augļi atkarībā no ražas apjoma vidēji lieli līdz nelieli (augļu masa 150-250 g), strupi bumbierveida. Augļi lietošanas gatavības fāzē ir skaisti, zaļganī dzelteni, var būt ar sārtu saplūdušu svītrojumu saules pusē. Mīkstums smalkgrauzains, sūlīgs, vidēji kraukšķīgs. Garša salda, ļoti patīkama, bez specifiskiem aromātiem un piegaršām.

Ražas vākšanas laiks: augusta 2.-3. dekāde, vēsās vasarās – līdz septembra 1. dekādei. Augļu lietošanas gatavība vidēji agra, lietojami augustā – septembrī. Vēlams realizēt pakēpniski uzreiz pēc novākšanas. Augļus iespējams glabāt 1-2 mēnešus, bet dažās sezonās glabāšanas laikā ir novērota mizas brūnēšana. Lai no šī riska izvairītos, ieteicamāk glabāt jūtīgu ābolu šķirņu temperatūras režīmos +2 ... +4°C, kaut arī tas saīsina potenciālo glabāšanas ilgumu.

komentārs:

Šķirnes labās ziemcietības dēļ to varētu audzēt visās Latvijas dārzu vietas, tomēr pagaidām tā ir vēl maz pārbaudīta, nepieciešami novērojumi komercsaimniecībās.

PLŪMES

LAI PLŪMĒM IEGŪTU LABU, REGULĀRU RAŽU:

- dārzam ir jāizvēlas piemērota vieta;
- rūpīgi jāsagatavo augsne (daudzgadīgo nezāļu iznīcināšana, priekšaugi, zaļmēslojums, kaļkošana, pamatlēmēslošana, u.c.);
- obligāti jānodrošina augu aizsardzības pasākumi pret tinēju un puvi ar atlautajiem augu aizsardzības līdzekļiem, atbilstoši bioloģiskajiem un integrētajiem dārziem!

IZVĒLOTIES ŠĶIRNI, TAI JĀBŪT:

- piemērotai konkrētiem augšanas apstākļiem;
- ziemcietīgai;
- slimību izturīgai;
- ar piemērotu apputeksnētājšķirni (vienāds ziedēšanas laiks);
- ideālā variantā – ar viegli veidojamu vainagu;
- piemērotai konkrētam izmantošanas veidam (desertam, uzglabāšanai, pārstrādei, transportēšanai u.c.).

IZVĒLOTIES POTCELMU, TAM JĀBŪT:

- piemērotam konkrētiem augšanas apstākļiem;
- ziemcietīgam;
- slimību izturīgam;
- saderīgam ar uzpotēto šķirni.

komentārs:

Piemēram, Dobelē ir veikti ilggadīgi pētījumi ar potcelmu Vangenheims kombinācijā ar dažādām šķirnēm ar ļoti labiem rezultātiem.

šķirne: 'Adelyn' (sin. 'Adele')

Foto: šķirnes 'Adelyn' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
VIII
2. dekāde

augļa vidējā
masa 35–45 g

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koka augums ~3,3m, stāvs. Veido spēcīgus zarus, kurus pirmajos gados vajadzētu atliekt. Vainags ļoti labi padodas veidošanai. Uz atliektajiem zariem bagātīgi veidojas augļzariņi, kas jau otrajā, trešajā gadā sāk ražot. Vidējā raža no 5. līdz 10. augšanas gadam **18 kg** no koka, stabila, noturīga.

Dārzkopības institūtā izmēģinājumos ļoti labi rezultāti uz potcelma ‘Vangenheim’.

Zied vidēji agri. Pašneauglīga, bet ļoti labi apputeksnējas ar vienlaicīgi ziedošajām mājas plūmju šķirnēm (‘Viktorija’, ‘Jubileum’, ‘Edinburgas Hercogs’, ‘Ance’, u.c.).

Augļi ienākas augusta III dekādē, dzelteni ar sarkanu virskrāsu, kuras intensitāte atkarīga no saules (spilgtāka virskrāsa veidojas, ja ir krasākas temperatūras svārstības starp dienu un

nakti). Gataviem augļiem kauliņš atdalās labi, augļi stingri, ar labu vai ļoti labu garšu, vidējā augļa masa **35–45 g** (2010. gadā pat 65 g).

Augļus var uzglabāt dzesētavā līdz **2 nedēļām**. Tie nemaina savu izskatu, nepalieki tumši.

Ražot sāk 3.–4. gadā pēc stādišanas. Ražo labi un katru gadu.

komentārs:

Visaugstāk novērtētā šķirne Latvijas komercdārzos!

šķirne: 'Ance'

Foto: šķirnes 'Ance' koks / ziedi / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
agri, VIII
1. dekāde

augļa vidējā
masa 30–45 g

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koka augums spēcīgs, plašu, bet ļoti veselīgu vainagu. Zarus atliecot, bagātīgi veidojas augļzariņi, un pirmie augļi veidojas jau 3.–4. gadā pēc stādīšanas. Garo veģetatīvo dzinumu galus īsina, lai veicinātu zarošanos. Vēlākos gados vecākiem, noražojošiem zariem apgriež galotnes, kas vērstas uz leju, līdz stāvākam sānzaram, lai atjaunotu koka augumu. Vidējā raža no 5. līdz 10. augšanas gadam 30 kg no koka, stabila, noturīga (atsevišķos gados pat 70 kg no koka).

Dārzkopības institūtā izmēģinājumos ar potcelmu 'Vangenheim' ļoti labi rezultāti.

Zied vidēji agri. Ziedpumpuriem laba ziemcietība, ziediem laba salcietība. Pašneauglīga, bet labi apputeksnējas ar citām vienlaicīgi ziedošajām mājas plūmju šķirnēm ('Viktorija', 'Jubileum', 'Edinburgas Hercogs', 'Adelyn').

Augļu ienākšanās laiks agrs (augusta I dekādē). Vienu no visagrākajām mājas plūmju šķirnēm. Gataviem augļiem kauliņš atdalās labi. Augļi vidēji stingri, ar labu garšu, gataviem augļiem garša medaina, vidējā augļa masa 30–45 g. Saulainās vasarās veidojas spilgta virskrāsa.

Trūkumi: stiprā vējā vai dārzā bez vēja aizsargstādījumiem augļiem veidojas rūsināta miza.

komentārs:

Komercdārzos vērtēta kā izcila agrīna šķirne, ja tiek veikta augļaizmetņu retināšana!

šķirne: 'Laine'

Foto: šķirnes 'Laine' koks / augļi / ziedi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
VIII
1. dekāde

augļi: lieli
līdz ļoti
lieli

Koka augums līdz 3 m, veido izvērstu, izteikti plašu, viegli veidojamu vainagu. Garie dzinumi jāīsina, lai sekmētu zarošanos. ļoti ražīga. Sākoties ražošanai, nepieciešams veikt regulāru vainaga atjaunošanu, lai nepielautu vainaga sabiezināšanos un priekšlaicīgu koka novecošanos.

Zied vidēji agri. Pašaugliga, šķirne pati noretina nepilnīgi attīstījušos augļus.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Augļi ienākas vidēji vēlu (septembra I dekāde). Izteikti skaisti, lieli līdz ļoti lieli, pilnīgi brīvu, nelielu, smailu kauliņu, garša laba. Labāk novākt augļus tehniskajā gatavībā, jo, vācot pilnīgi gatavus augļus, garša vidēji laba (miltaināka).

komentārs:

Vēl nav novērojumu komercdārzos, bet ir iestādītas vairākās vietās Latvijā pārbaudei.

šķirne: 'Lotte'

Foto: šķirnes 'Lotte' koks / augļi / ziedi

zied:
vidēji
vēlu

nogatavojas:
VIII beigās,
IX sākumā

augļa masa
35–45 g

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koka augums līdz 3 m, plašu, atvērtu vainagu. Labi zarojas un labi veido augļzariņus, bet neveido stipri sabiezinātu vainagu. Viegli veidojams. Uzsākot ražošanu, jāveic zaru atjaunojošā apgriešana.

Zied vidēji vēlu, ļoti labvēlīgos gados daļēji pašauglīga, citos gados pašneauglīga, bet labi apputeksnējas ar vienlaicīgi ziedošajām šķirnēm.

Augļi ienākas augusta beigās, septembra sākumā (retāk 2. dekādē). Augļu pamatkraša ir tumši aveņsarkana, ar tumši zilpelēku, biezu apsarmi. Mīkstums tumši dzeltens, stingrs, sulīgs, ļoti salds, garša laba, līdz ļoti laba. Sala bojātiem kokiem augļu garša pasliktinās. Gataviem augļiem kauliņš atdalās vidēji labi, augļi stingri, vidējā augļa masa 35–45 g, raža vidēja. Ja vēlas lielākus augļus, augļaizmetņus ieteicams paretināt.

komentārs:

Šķirne ir samērā jauna un maz pārbaudīta. Pēc pašreizējiem novērojumiem, bargāka sala ziemās koka ziemcietība nepietiekama, tāpēc stādāma siltākās dārza vietas, kur neuzkrājas zemās temperatūras.

šķirne: 'Sonora'

Foto: šķirnes 'Sonora' zars / koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
atkarībā no
koka vecuma

augļi:
vidēji lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks ir spēcīga auguma (~3,3 m). Veido blīvu, izplestu vainagu ar labi attīstītām, garām (~1,5 m) viengadīgajām vasām. Jauniem kokiem nav nepieciešama zaru liekšana. Vecākiem kokiem nepieciešama vainaga atjaunojošā apgriešana.

Ziedpumpuri pārsvarā izvietoti uz divgadīgās koksnes. Zied vidēji agri, ziedēšanas intensitāte vidēja. **Dalēji pašauglīga**, apputeksnēšanās rezultāti ar vienlaicīgi ziedošām šķirnēm labi.

Augļu lielums vidējs (45–60g). Eliptiskas formas augļi ar garu kātiņu, ļoti skaisti. Augļa miziņa samērā plāna, ar sarkanu pamatkrāsu un violetu apsarmi. Augļa mīkstums dzelteni zaļš, vidēji sulīgs, stingrs. Augļus labi var uzglabāt dzesētavā līdz 2 nedēlām. Kauliņš liels, eliptisks (garums pret platumu 3:1,7 cm). Pilngatavībā esošiem augļiem no mīkstuma kauliņš atdalās labi. Garša

laba. Ražot sāk 3.– 4. gadā pēc stādīšanas. Ražo ļoti labi un katru gadu, nav vajadzīga augļu retināšana. Augļu ienākšanās ~vienlaicīgi ar šķirni 'Viktorija'. Augļu ienākšanās laiks atšķiras atkarībā no koka vecuma – vecākiem kokiem augļu ienākšanās agrāka, jaunajiem vēlāka.

Laba izturība pret sausplankumainību un plūmju rūsu.

komentārs:

Trūkumi: augļiem plāna miziņa, tie jāsargā no kaitēkļiem! Bojātie augļi stipri pūst. ļoti karstās vasarās augļi ienākas pāragri, tiem nav pilnīgi brīvs kauliņš.

šķirne: 'Zane'

Foto: šķirnes 'Zane' koks / zari / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
VIII 2.,
3. dekādē

augļi: lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks veido platu, izvērstu vainagu, ar ļoti skaistu, veselīgu lapojumu. Zarojums veidojas labi, bet, sākot ražot, noražojušās zaru pamatnes daļas atkailinās – regulāri jāveic atjaunojošā apgriešana gan zariem, gan augļzariem.

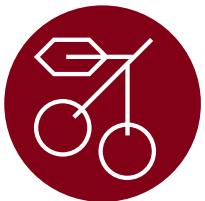
Zied vidēji agri, pašneauglīga, labi apputeksnējas ar vienlaicīgi ziedošām šķirnēm. Augļus neveido pārmērīgi daudz, tāpēc nav nepieciešama augļaizmetņu retināšana.

Augļi ienākas augusta 2., 3. dekādē, **ļoti skaisti, lieli, sulīgi** ar brīvu kauliņu, izcili labu, medainu garšu.

komentārs:

Karstā vasarā kauliņš var sadalīties. Augļi ienākas ļoti pakāpeniski, tāpēc šķirne vairāk piemērota audzēšanai piemājas dārzos.

SALDIE ĶIRŠI

LAI IEGŪTU LABU, REGULĀRU RAŽU:

- dārzam ir jāizvēlas piemērota vieta, izvairoties no iepakām;
- rūpīgi jāsagatavo augsne (priekšaugi, zaļmēslojums, kaļķošana, pamatmēslošana, u.c.);
- jānodrošina stumbra aizsardzība pret temperatūras svārstībām (kaļķošana, aizsargjostas);
- augu aizsardzības jomā īpaša uzmanība jāpievērš pasākumiem pret ķiršu mušu saskanā ar atļautajiem augu aizsardzības līdzekļiem bioloģiskajiem un integrētajiem dārziem!

IZVĒLOTIES ŠĶIRNI, TAI JĀBŪT:

- piemērotai konkrētiem augšanas apstākļiem;
- ziemcietīgai;
- slimību izturiģai;
- ar piemērotu apputeksnētājšķirni (vienāds ziedēšanas laiks);
- ideālā variantā – ar viegli veidojamu vainagu;
- piemērotai konkrētam izmantošanas veidam (pašlašišanai, desertam, transportēšanai uz tirgošanas vietām, u.c.);
- šķirnes stādījumā jāgrupē atbilstoši augļu nogatavošanās laikam.

IZVĒLOTIES POTCELMU, TAM JĀBŪT:

- piemērotam konkrētiem augsnes un augšanas apstākļiem;
- ziemcietīgam;
- atbilstošam izvēlētajai dārza kopšanas tehnoloģijai;
- piemērotam konkrētai šķirnei – spēcīga auguma šķirnei labāk izvēlēties neliela auguma potcelmu.

Šķirne: 'Artis'

Foto: Šķirnes 'Artis' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji vēlu

augļi: lieli,
skrimšlaini

Koka augums ir kompakts. Uz mahaleba ķirša acotos kokus var ieveidot apmēram 3 m augstus, uz Gisela 5 acotos kokus – apmēram 2 m augstus. Zariem lielākoties ir plati atzarošanās leņķi, un vainags ir vidēji biezs, viegli veidojams.

Ziedēšanas laiks ir vidējs – pilnzieds sākas apmēram par 3-4 dienām vēlāk nekā agri ziedošajām šķirnēm.

Pašneaugļīga, apputeksnējas ar citām vienlaicīgi vai nedaudz agrāk ziedošajām šķirnēm.

Augļi ienākas vidēji vēlu (Dobelē – jūlijā 2. dekādē). Augļu miziņa ir tumši sarkana, mīkstums – sarkans. Augļi ir lieli un skrimšlaini, ar labu garšu. Garša klūst patīkama jau tehniskajā gatavībā. Augļa masa ir ap 7-8 g, šķīstošās sausnas saturs 18-20 °Brix. Gataviem augļiem atrāvums no kātiņa ir sauss – ir iespējams vākt bez kātiņiem. Lietainā laikā augļi plaisā, bet to ir iespējams samazināt, audzējot segumos vai ar atbilstošiem lapu smidzinājumiem.

Ražot sāk 4.-5. gadā pēc stādīšanas. Ražošana sākas ar 1-5 kg no koka, vēlāk palielinās līdz 8-12 kg no

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

2-3 m augsta koka.

Šķirnei nepieciešami labi kopšanas apstākļi, augļīga augsne, sausās vasarās – apūdeñošana uz neliela auguma potcelma audzētajiem kokiem. Veģetācijas sezonas beigās uz lapām var attīstīties kauleņkoku lapbire, bet tā nav traucējusi koku ziemošanu. Ziemcietība un koku veselība ir laba Zemgalē un Kurzemē, nedaudzi novērojumi liecina par labu ziemošanu arī Vidzemē.

Piemērotākie potcelmi: mahaleba ķirša sēklaudži, Gisela 5. Dobelē novērota vāja saderība ar ‘Latvijas Zemo’ skābo ķirksi.

komentārs:

Šķirne ir piemērota integrētajai audzēšanas sistēmai, vēlama plašāka pārbaude komercsaimniecībās.

šķirne: 'Paula'

Foto: šķirnes 'Paula' koks / ziedi / augļi

zied:
agri

nogatavojas:
vidēji agri

augļi: lieli
vai vidēja
lieluma

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koka augums ir kompakts. Uz mahaleba ķirša acotos kokus var ieveidot 3-3,5 m augstus, uz Gisela 5 acotos kokiem - apmēram 2 m augstus. Jaunie dzinumi labi zarojas bez īsināšanas, un zariem lielākoties ir plati atzarošanās lenķi. Vainags ir vidēji biezs, viegli veidojams.

Ziedēšanas laiks ir agrs. Pašneauglīga, apputeksnējas ar citām vienlaicīgi ziedošajām šķirnēm (izņemot šķirni 'Burlat').

Augļi ienākas vidēji agri (Dobelē - ap Jāņiem). Augļu miziņa ir dzeltena, mīkstums - krēmkrāsā. Augļi ir lieli vai vidēja lieluma (ja izveidojusies pārbagāta raža). Augļiem ir vidējs blīvums un laba, maigi salda garša. Augļa masa ir 6-7 g, šķistošās sausnas saturs 18-19 °Brix. Lietainā laikā augļi plaisā, bet to ir iespējams samazināt, audzējot segumos vai ar lapu smidzinājumiem. Vācot un transportējot augļi sasitumu vietās brūnē. Tie ir piemēroti vākšanai tikai ar kātiņiem 0,5 vai 1 kg ietilpības trauciņos.

Ražot sāk 4.-5. gadā pēc stādīšanas. Ražošana sākas ar apmēram 1,5-5 kg no koka, vēlāk palielinās līdz 10-15

kg no 2-3,5 m augsta koka. Ražībai palielinoties vēl vairāk, augļu kvalitāte krītas.

Šķirne ir vidēji prasīga pret augšanas apstākļiem.

Rūpējoties par augļu kvalitāti, jāveic intensīva vainaga retināšana un atjaunošana, sausās vasarās vēlama apūdeņošana. Laba ziemcietība, koku veselība un ražība ir novērota stādījumos Zemgalē, Kurzemē un Latgalē.

Piemērotie potcelmi: mahaleba ķirša sēklaudži, 'Latvijas Zemais' skābais ķirsis, Gisela 5.

komentārs:

Šķirne ir piemēota bioloģiskajai un integrētajai audzēšanas sistēmai – pašlasītājiem vai tirgošanai nelielos daudzumos, sortimenta paplašināšanai.

šķirne: 'Ināra Tetereva'

Foto: šķirnes 'Ināra Tetereva' ziedi / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji vēlu

augļa masa:
6 - 8 g

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koka augums ir spēcīgs. Uz mahaleba ķirša acotos kokus var ieveidot 3,5-4 m augstus, uz Gisela 5 acotos kokus – apmēram 2,5-3 m augstus. Zariem lielākoties ir plati atzarošanās leņķi. Vainags ir vidēji biezs, viegli veidojams.

Ziedēšanas laiks ir vidējs – pilnzieds sākas par 2-3 dienām vēlāk nekā agri ziedošajām šķirnēm. Pašneauglīga, apputeksnējas ar citām vienlaicīgi vai nedaudz agrāk ziedošajām šķirnēm.

Augļi ienākas vidēji vēlu (Dobelē – jūlijā 2. dekādē). Augļu miziņa un mīkstums ir tumši sarkani. Augļi ir vidēja lieluma līdz lieli. Tie ir blīvi, skrimšķaini, ar izteiktu, saldu garšu. Augļa masa ir 6-8 g, šķīstošās sausnas satura 20-24 °Brix. Gataviem augļiem atrāvums no kātiņa ir sauss – augļus ir iespējams vākt bez kātiņiem. Lietainā laikā augļi plaisā, bet to var samazināt, audzējot segumos vai ar atbilstošiem lapu smidzinājumiem.

Ražot sāk 4.-5. gadā pēc stādišanas. Ražība sasniedz ap 10-15 kg no 2,5-3 m augsta koka.

Piemērotie potcelmi: Gisela 5 (citi potcelmi vēl jāpārbauda).

Šķirne ir vidēji prasīga pret augšanas apstākļiem. Dobelē nav novērota īpaša jutība pret sausumu. Laba ziemcietība, koku veselība un ražība ir novērota stādījumos Zemgalē un Kurzemē, par to liecina arī nedaudzi novērojumi Vidzemē. Šķirne ir piemērota integrētajai audzēšanas sistēmai un perspektīva pārbaudei bioloģiskajā audzēšanā.

komentārs:

Turpmākajos gados ir plānots turpināt šķirnes pārbaudi dažādās Latvijas vietas, sadarbojoties ar audzētājiem līgumu ietvaros. Stādi būs plaši pieejami tirdzniecībā, noslēdzoties šķirnes reģistrācijai.

šķirne: 'Ruisa'

Foto: šķirnes 'Ruisa' koks / augļi

zied:
agri

nogatavojas:
agri

augļi: lieli,
masa 7-9 g

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koka augums ir spēcīgs. Uz mahaleba ķirša acotos kokus var ieveidot 3,5-4 m augstus, uz Gisela 5 acotos kokus – apmēram 2,5-3 m augstus.

Zemākajiem pamatzariem atzarošanās leņķi ir pusstāvi. Zarošanās bez dzinumu īsināšanas ir vidēji laba. Vainags ir vidēji biezs, pirmajos gados nepieciešama zaru atliekšana.

Ziedēšanas laiks ir agrs. Šķirne ir pašneauglīga, apputeksnējas ar citām vienlaicīgi ziedošajām šķirnēm.

Augļi ienākas agri (Dobelē – ap 20. jūniju). Augļu miziņa ir tumši sarkana, pilngatavībā gandrīz melna, mīkstums ir tumši sarkans. Augļi ir lieli, vidēji blīvi, ar vidēji saldu garšu. Augļa masa ir 7-9 g, šķīstošās sausnas saturs 17-18° Brix. Lietainā laikā augļi plaisā, bet to ir iespējams samazināt, audzējot segumos vai ar atbilstošiem lapu smidzinājumiem.

Ražot sāk 4.-5. gadā pēc stādīšanas. Ražība sasniedz ap 10-15 kg no 3-3,5 m augsta koka. Piemērotie potcelmi: mahaleba ķirša sēklaudži, Gisela 5.

Šķirne ir vidēji prasīga pret augšanas apstākļiem. Dobelē nav novērota īpaša jutība pret sausumu. Laba ziemcietība un koku veselība ir novērota stādījumos Zemgalē, Kurzemē un Vidzemē. Šķirne ir piemēota integrētajai audzēšanas sistēmai un perspektīva pārbaudei bioloģiskajā audzēšanā.

komentārs:

Turpmākajos gados ir plānots turpināt šķirnes pārbaudi dažādās Latvijas vietās, sadarbojoties ar audzētājiem līgumu ietvaros. Stādi būs plaši pieejami tirdzniecībā, noslēdzoties šķirnes reģistrācijai.

šķirne: 'Aija'

Foto: šķirnes 'Aija' augļi

zied:
agri

nogatavojas:
vidēji

augļi: lieli,
masa vidēji
4 g

Koka augums ir spēcīgs. Uz mahaleba ķirša (*Prunus mahaleb*) acotos kokus var ieveidot apmēram 4–4,5 m augstus, uz potcelma ‘Latvijas Zemais’ ķirsis – apmēram 3 m augstus. Zemākajiem pamatzariem atzarošanās leņķi ir pusstāvi. Zarojums ir vidēji biezšs, labi piemērots kausveida vainaga izveidei.

Ziedēšanas laiks ir agrs. Šķirne ir pašneauglīga, apputeksnējas ar citām vienlaicīgi ziedošajām šķirnēm. Labi apputeksnē citas saldo ķiršu šķirnes.

Augļu nogatavošanās laiks ir vidējs (Dobelē – jūlijā 1. dekāde). Augļu miziņa ir gaiši sarkana, ēnainākajā pusē redzama dzēltena pamatkāsa, mīkstums ir krēmkrāsā. Augļi ir vidēja lieluma, mīksti, ļoti saldi un ļoti sulīgi.

Augļa masa vidēji ir 4 g, šķistošās sausnas saturs 17–19° Brix. Augļi ir izturīgi pret plaisiršanu, tā novērojama tikai īpaši lietainos gados.

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Ražot sāk 4.–5. gadā pēc stādīšanas. Ražība ir ap 8–10 kg no 3,5 – 4 m augsta koka.

Piemērotie potcelmi: mahaleba ķirša sēklaudži, skābie ķirši ‘Latvijas Zemais’.

komentārs:

Šķirne ir vidēji prasīga pret augšanas apstākļiem. Dobelē nav novērota īpaša jutība pret sausumu. Laba ziemcietība un koku veselība ir novērota stādījumos Zemgalē un Vidzemē, taču Kurzemē tā var ciest no moniliozes.

Šķirne ir piemēota audzēšanai piemājas dārzos, vislabāk – ēšanai tieši no koka vai sulu saldināšanai, kā arī citu saldo ķiršu šķirņu apputeksnēšanai.

šķirne: 'Aleksandrs'

Foto: šķirnes 'Aleksandrs' augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji

augļi:
masa 5-5,5 g

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koka augums ir vidēji spēcīgs. Uz mahaleba ķirša (*Prunus mahaleb*) acotos kokus var ieveidot apmēram 3,5-4 m augstus. Pamatzariem atzarošanās leņķi ir lēzeni, tomēr pirmajos augšanas gados var būt nepieciešama atliekšana. Zarojums ir vidēji biezs.

Ziedēšanas laiks ir vidēji agrs – tā uzzied apmēram 2 –3 dienas pēc agrāk ziedošajiem ķiršiem. Šķirne ir pašneaugliga, apputeksnējas ar citām vienlaicīgi un arī agrāk ziedošajām šķirnēm.

Augļu nogatavošanās laiks ir vidējs (Dobelē – jūlija 1. dekāde). Augļu miziņa ir dzeltena, mīkstums ir gaiši dzeltens. Augļi ir vidēja lieluma un vidēji blīvi, ar patīkamu, sabalansētu garšu un labu sulīgumu. Augļa masa ir 5-5,5 g, šķistošās sausnas saturs 14-15° Brix. Lietainā laikā augļi plaisā.

Ražot sāk 4.-5. gadā pēc stādīšanas. Ražība ir ap 8-10 kg no 3,5-4 m augsta koka.

Piemērotie potcelmi: mahaleba ķirša sēklaudži (citi potcelmi pagaidām nav pārbaudīti).

komentārs:

Šķirne ir vidēji prasīga pret augšanas apstākļiem. Tās ziemcietība un koku veselība ir laba. Šķirne galvenokārt piemērota audzēšanai piemājas dārzos, arī ķiršu pašlasītājiem.

šķirne: 'Indra'

Foto: šķirnes 'Indra' augļi

zied:
agri

nogatavojas:
vidēji agri

augļi:
masa 3,5-4 g

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koka augums ir vidēji spēcīgs. Uz mahaleba ķirša (*Prunus mahaleb*) acotos kokus var ieveidot apmēram 3,5–4 m augstus. Pamatzariem atzarošanās leņķi lielākoties ir lēzeni. Zarojums ir biezs, ar daudziem nelieliem zariņiem, veidojot kompaktu vainagu un skaistu, kuplū koku.

Ziedēšanas laiks ir agrs. Šķirne ir pašneauglīga, apputeksnējas ar citām vienlaicīgi ziedošajām šķirnēm.

Augļu nogatavošanās laiks ir vidēji agrs (Dobelē – jūnija 3. dekāde). Augļu miziņa ir tumši sarkana, pilngatavībā gandrīz melna, mīkstums ir tumši sarkans. Augļi ir nelieli, mīksti, bet izlīdzināta lieluma un ar sausu atrāvumu no kātiņa. Augļos ir augsts bioloģiski aktīvo – veselībai noderīgo vielu saturs, to garša ir laba un salda. Augļa masa ir 3,5–4 g, šķīstošās sausnas saturs 16–17° Brix.

Ražot sāk 4.–5. gadā pēc stādīšanas. Ražība ir ap 8–10 kg no 3,5–4 m augsta koka.

Piemērotie potcelmi: mahaleba ķirša sēklaudži (citi potcelmi pagaidām nav pārbaudīti).

komentārs:

Šķirne ir vidēji prasīga pret augšanas apstākļiem. Tās ziemcietība un koku veselība ir laba (Dobelē – ļoti laba). Šķirne galvenokārt piemērota audzēšanai piemājas dārzos, arī ķiršu pašlasītājiem. Kompaktais un kuplais koks skaisti izskatās ziedēšanas laikā.

APRIKOZES

Aprikozēm pārsvarā nav kaitēkļu bojājumu (iznēmums ir spīlastes, kas ieperinās starp augļiem), bet ir spēcīga stumbru svekošanās!

Lai saglabātu koku ilgāku dzīvotspēju, nepieciešams lietot atļautos fungicīdus, atbilstoši bioloģiskajiem un integrētajiem dārziem.

IZVĒLOTIES ŠĶIRNI, TAI JĀBŪT:

- piemērotai konkrētiem augšanas apstākļiem;
- **ziemcietīgi;**
- slimību izturīgai;
- ar piemērotu apputeksnētājšķirni (vienāds ziedēšanas laiks);
- ideālā variantā – ar viegli veidojamu vainagu;
- **augļi bez koksnes šķiedrām** un piemēroti konkrētam izmantošanas veidam (desertam, uzglabāšanai, pārstrādei, transportēšanai u.c.).

IZVĒLOTIES POTCELMU, TAM JĀBŪT:

- piemērotam konkrētiem augsnes un augšanas apstākļiem;
- **ziemcietīgam;**
- tādam, kas neveido daudz sakņu atvašu;
- **piemērotam konkrētai šķirnei** – veido labu un stabili saaugumu!

AUGSNES PIEMĒROTĪBU NOTEIKS POTCELMA AUGŠANAS RAKSTURS UN PRASĪBAS:

Aprikožu potcelmi

Aprikožu sēklaudži – nepieciešama akmeņaina, izteikti caurlaidīga augsne, kur neuzkrājas lieks mitrums, ļoti izvēlīgi augsnes prasību ziņā (augsnes pH vēlams 7,5-8!), sakņu kaklinjam zema ziemcietība – miza saplaisā, tur iemājo sēnīšu slimību izraisītāji, vai potcelms izsūt, koks priekšlaicīgi aiziet bojā;

Kaukāza plūmju sēklaudži – vienā sezonā gan var iegūt spēcīgi attīstītus stādus, bet turpmākajos gados ātri vien parādās nesaderība, un lielāki koki bieži vien nolūzt.

Mājas plūmes sēklaudži - lēni aug, potējuma vieta mehāniski izturīgāka, koks veido mazāku vainagu, raža ir zemāka nekā uz aprikozes, bet stabilāka; augsne sM un mS, pH 5.5–6.5, irdena, nesablīvēta.

komentārs:

Iesakām stādīt aprikožu stādus, kam sakņu sistēma ir Kaukāza plūme, kā starppote potēta mājas plūme (slimību izturīga, ziemcietīga šķirne) un vainaga augstumā iepotēta aprikoze!

Latvijai netradicionālie potcelmi, kurus lieto citās valstīs un kas iegādājami interneta veikalos: *P.insititia* (mazā plūme), *P.dulcis* (mandele), *P.tomentosa* (tūbainašķirsis), *P.besseyi* (smilšu šķirsis), *P.salicina* (Japānas plūme), *P.mume* (Japānas aprikoze) – ne visām šķirnēm ar šiem potcelmiem ir vienlīdz laba saderība – tas samazina ziemcietību (īpaši Latvijas apstākļos); pirmos 5 gadus var augt labi, pēc tam nesaderības dēļ potējumi atlūst.

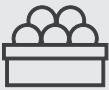

šķirne: 'Velta'

Foto: šķirnes 'Velta' augļi

zied:
agri

nogatavojas:
vidēji agri

augļi: lieli,
izskatīgi

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks spēcīga auguma, ar pastāvu vainagu. Lapas tumši zaļas, lielas.

Ziedi lieli, plaukstot pumpuri rozā, izplaukuši ziedi – balti. Dobelē zied aprīļa 3. dekādē.

Augļi lieli, oranži ar sārtu vaidziņu, apaļi, saplacināti, ar smailu virsotni un nelielu dzelonīti galā un dziļu vēderšuvi – ļoti izskatīgi. Aromātiski, ar labu garšu. Mīkstums oranžs, ar vidēji stingru, smalkgraudainu konsistenci, miziņa nedaudz nelīdziena, vidēji bieza, līdz ar to augļi samērā transportējami.

Augļi ienākas vidēji agri – augusta sākumā, vidū. Parasti tos novāc 2–3 lasījumos. Lai augļus būtu iespējams transportēt, tie jānovāc vēl pirms pilngatavības.

Kauliņš, salīdzinot ar mīkstumu, liels, iegarenas formas, teicami atdalās no mīkstuma.

komentārs:

Šķirne ražo ne sevišķi regulāri, bet atsevišķos gados ļoti labi. Samērā neizturīga pret klasterosporiozi un puvi – tas samazina auga veselīgumu. Ieteicams plānot atbilstošu fungicīdu lietojumu.

šķirne: 'Lāsma'

Foto: šķirnes 'Lāsma' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji vēlu

augļi: vidēji
lieli,
izskatīgi

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks veido spēcīgu augumu, ar paplatu vainagu, bet smalku zarojumu.

Ziedi vidēji lieli, plaukstot pumpuri viegli rozā, izplaukuši ziedi – balti. Zied vidēji agri – aprīļa beigās (retāk – maija sākumā).

Augļi ieapaļi, ar diezgan dziļu vēderšuvi, ļoti izskatīgi, tumši dzelteni ar sārtu vaidziņu, vidēji lieli, aromātiski, ar labu garšu. Mīkstums gaiši oranžs, ar stingru, smalkgraudainu konsistenci, miziņa pabieza, līdz ar to augļi labi transportējami.

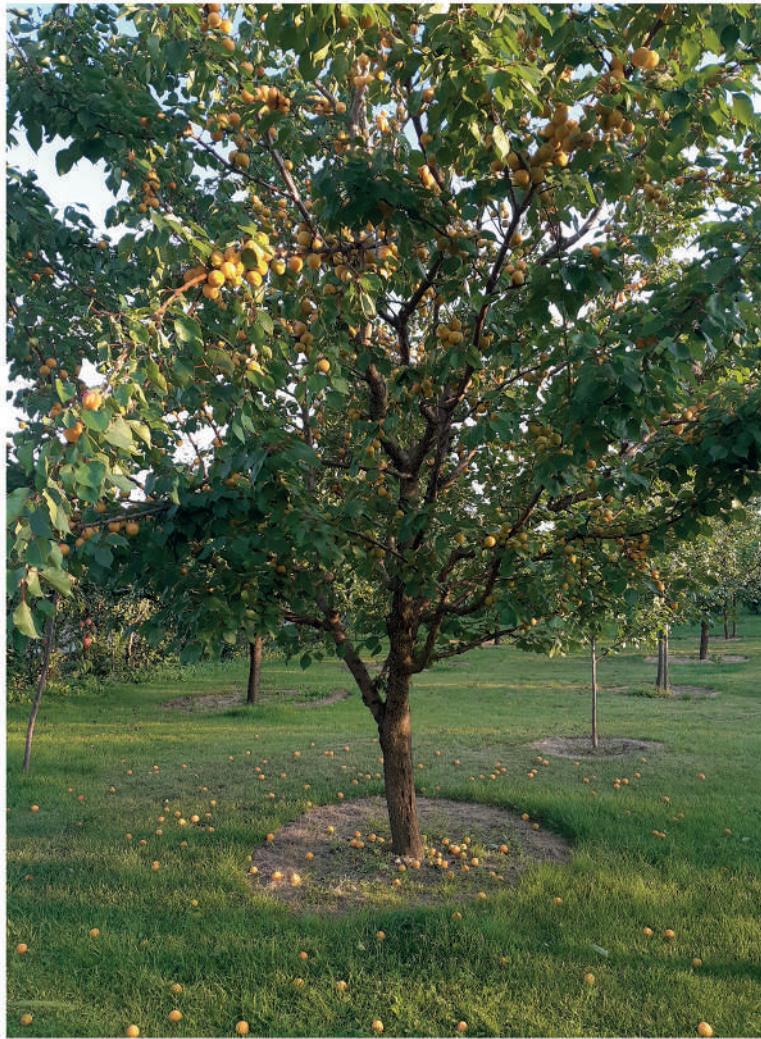
Ienākas vidēji agri – augusta sākumā, vidū. Šķirnei zema izturība pret sausumu – sausās vasarās sīkāki augļi. Samērā izturīga pret klasterosporiozi un puvi. Samērā ātri pārgatavojas, tāpēc transportēšanai jānovāc vēl tehniskajā gatavībā. Parasti vācama 2 lasījumos.

Kauliņš, salīdzinot ar mīkstumu, vidēji liels, apalš, atdalās no mīkstuma vidēji (pilnīgi gataviem augļiem – labi). No šīs šķirnes augļiem iznāk visizskatīgākais kompots.

Šķirnei ir samērā garš ziedpumpuru miera periods, tāpēc ražo gandrīz katru gadu, izņemot ļoti ekstrēmus apstāklus ziemas – pavasara periodā. Atsevišķos gados 8-10 gadīgs koks var dot līdz pat 70 kg.

komentārs:

Tā kā šķirne ir ražīga un ražo samērā regulāri, tad, iestādīta piemērotā dārza vietā un pavairota ar izturīgas mājas plūmes starppotī, varētu tikt audzēta pat lielākās platībās. Būtu vērts izmēģināt komercdārzā!

šķirne: 'Gundega'

Foto: šķirnes 'Gundega' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
VII 2. puse,
beigas

augļi: lieli,
izskatīgi

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks ir vidēja auguma, ar plašu vainagu, veselīgu koksni. Zarojums samērā smalks. Lapas zaļas, lielas. Laba izturība pret sausplankumainību.

Ziedi vidēji lieli, plaukstot – viegli sārti, izplaukuši ziedi – viegli rozā. Šķirne zied vidēji agri (kopā ar vairumu šķirņu), aprīļa 3. – maija 1. dekādē. Pēc pašreizējiem novērojumiem ziedpumpuri izturīgi pret salu, arī pavasara salnās daļa ziedu necieta, un tā bija viena no retajām šķirnēm, kas pēc temperatūras pazemināšanās līdz -6 °C deva apmierinošu ražu. Vērtēšanas gados ražojusi regulāri un bagātīgi.

Augļi ir ieapaļi, oranži, ar izteikti sārtiem punktiņiem, kas saplūstot veido sārtumu, nedaudz matēti, ļoti izskatīgi, lieli, izlīdzināti. Vēderšuve dziļa. Augļa garša ļoti laba, mīkstums dzeltens, vidēji stingrs, smalkgraudains,

aromātisks. Miziņa ir gluda, paplāna – līdz ar to augstas garšas īpašības.

Augļu ienākšanās laiks ir jūlija otrā puse vai beigas (retāk augusta sākums). Augļi izturīgi pret puvi. Ienākas samērā vienmērīgi, parasti esam vākuši 2 (reti 3) lasījumos. Lai augļus būtu iespējams transportēt, tie jānovāc vēl pirms pilngatavības.

Kauliņš neliels, ļoti labi atdalās no mīkstuma.

komentārs:

Šķirne ir jauna – iesniegta reģistrācijai 2022. gadā. Līdz ar to pētījumu komercdārzos vēl nav, bet tiek plānots tos ierīkot!

šķirne: 'Boriss'

Foto: šķirnes 'Boriss' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
agri

augļa masa:
40 – 45 g,
izskatīgi

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Koks veido spēcīgu augumu, ar plašu vainagu, veselīgu koksni. Lapas zaļas, lielas. Veido garus un spēcīgus dzinumus. Laba izturība pret sausplankumainību. Pēc 2022./2023. gada ziemas, kad aprikožu kolekcijā visām šķirnēm bija būtiski ziemas bojājumi koksnei, šai šķirnei tie bija ievērojami mazāki.

Ziedi lieli, plaukstot – viegli sārti, izplaukuši – balti. Šķirne zied vidēji agri (kopā ar vairumu šķirņu) – aprīļa 3. dekādē. Pēc pašreizējiem novērojumiem ziedpumpuri izturīgi pret salu, arī pavasara salnās ziedpumpuru bojājumi nelieli. Vērtēšanas gados ražojusi regulāri un bagātīgi.

Augļi ir ieapaļi, dzelteni oranži, ar izteiktu sārtumu, spīdīgi, ļoti izskatīgi, lieli, izlīdzināti. Vēderšuve dziļa. Augļa garša ļoti laba, mīkstums dzeltens, vidēji stingrs, smalkgraudains,

aromātisks. Miziņa gluda, paplāna – līdz ar to augstas garšas īpašības. Kauliņš neliels, ļoti labi atdalās no mīkstuma. **Augļi izturīgi pret puvi.**

Augļu ienākšanās laiks ir viens no agrākajiem (atkarībā no gada – jūlijā 2.-3. nedēļa). Ienākas samērā vienmērīgi, parasti esam vākuši 2 (reti 3) lasījumos.

Lai augļus būtu iespējams transportēt, tie jānovāc vēl pirms pilngatavības.

komentārs:

Šķirne ir jauna – iesniegta reģistrācijai 2022. gadā. Līdz ar to pētījumu komercdārzos vēl nav, bet tiek plānots tos ierīkot!

šķirne: 'Dimaija'

Foto: šķirnes 'Dimaija' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
VII beigas,
VIII sākums

augļi: lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks ir stāva auguma, ar diezgan šauru vainagu, veselīgu koksni. Laba izturība pret sausplankumainību un puvi.

Ziedi vidēji lieli, plaukstot – izteikti rozā, izplaukuši ziedi – viegli rozā. Šķirne zied vidēji agri, vienlaicīgi ar vairumu šķirņu.

Augļi ir apaļi, gaiši oranži, nedaudz matēti, ļoti skaisti, lieli, izlīdzināti. Augļa garša laba, mīkstums, dzeltens, vidēji stingrs, smalkgraudains, aromātisks. Miziņa gluda, plāna. Kauliņš vidējs, ļoti labi atdalās no mīkstuma.

Augļu ienākšanās laiks ir jūlijā beigas – augusta 1., 2. nedēļa. Ienākas vienmērīgi.

komentārs:

Pēc pašreizējiem novērojumiem ziedpumpuri vidēji izturīgi pret salu, pēc temperatūras pazemināšanās līdz -6 °C, raža bija neliela.

šķirne: 'Evelīna'

Foto: šķirnes 'Evelīna' koks / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
VIII 1.,
2. nedēļa

augļi: lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Koks ir vidēja auguma, ar platu vainagu, veselīgu koksni.

Laba izturība pret sausplankumainību un puvi.

Ziedi vidēji lieli, plaukstot – rozā, izplaukuši ziedi – balti. Zied vidēji agri, vienlaicīgi ar vairumu šķirņu.

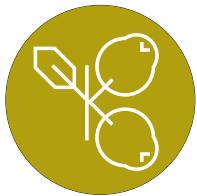
Augļi ir apaļi, gaiši oranži, nedaudz matēti, ļoti izskatīgi, lieli, izlīdzināti, bez sārtas virskrāsas. Augļa garša laba, mīkstums dzeltens, vidēji stingrs, smalkgraudains, aromātisks. Miziņa ir gluda, plāna. Kauliņš vidējs, ļoti labi atdalās no mīkstuma.

Augļu ienākšanās laiks ir augusta 1., 2. nedēļa. Ienākas vienmērīgi.

komentārs:

Pēc pašreizējiem novērojumiem ziedpumpuri vidēji izturīgi pret salu, pēc temperatūras pazemināšanās līdz -6 °C, ražas nebija.

KRŪMCIDONIJAS

AUDZĒJOT JĀNEM VĒRĀ:

- Pirms stādīšanas (vismaz gadu vai labāk divus) **jāiznīcina daudzgadīgās nezāles**, lai pēc tam, nebūtu jācīnās ar apdobju ravēšanu;
- **Rūpīgi jāsagatavo augsne** (ja nepieciešams, jāveic blīvu augšņu dzīlīrdināšana);
- Jāizvēlas auglīgas, ar trūdvielām bagātas, **vāji skābas augsnes** (ideāli- 5,5–6,3), neder pārāk blīvas augsnes, mitras iekšplakas, jo labāk pacieš sausumu nekā pārlieku mitrumu;
- Ja plāno augļus pārstrādāt sukdēs vai realizēt mazumtirdzniecībā, **jāizvēlas šķirnes**, nevis sēklaudži (tās dod viendabīgākus augļus, raža ienākas vienlaicīgi);
- Lai atvieglotu kopšanu un ražas vākšanu, apdobēm izmanto agrotekstilu (ne plānāku par 100g/m^2) un rindstarpās sēj vai ieaudzē zālāju;
- **Nepārspilēt ar mēslošanu**, ja pirms stādīšanas veiktas augsnes analīzes un tā atbilstoši sagatavota. Jāvēro augu veselība, ja ir labi pieaugumi, tumši zaļas, veselīgas lapas, var nemēslot vairākus gadus. Ja novēro kāda elementa trūkumu, slāpekli dod pavasarī līdz Jāniem, pārējos elementus var arī rudenī;
- Ražu var rēķināt vidēji **3–4 kg/krūma**, kas, pārrēķinot uz ha (augu blīvums 3500–4500) sastāda **10,5–18 t/ha**;
- **Krūmi jāveido tāpat kā ogulājiem**, tie regulāri jāatjauno;
- Pēc ražas jāaizvāc visi bojātie augļi u.c. infekcijas avoti;
- **Jāseko līdzi slimību un kaitēkļu izplatībai**, ja nepieciešams, jālieto AAL, kas atļauti integrētai vai bioloģiskai audzēšanas sistēmai.

šķirne: 'Rondo'

Foto: šķirnes 'Rondo' krūms / ziedi / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
IX sākumā,
vidū

augļi: vidēji
lieli vai
lieli

Krūms bez ērkšķiem, diezgan augsts, nesabiezināts, ar stāvem zariem, līdz ar to vieglāk kopjams, jo sevišķi, audzējot bez seguma apdobē; ziemcietīgs, izturīgs pret lapu plankumainību. Jaunie dzinumi veidojas lēnāk, līdz ar to krūms ir skrajš, nesabiezināts, mazāk darba to veidojot.

Zied vidēji agri, pašneaugliga, bet ļoti labi apputeksnējas ar 'Rasa', 'Darius' vai vienlaicīgi ziedošiem sēklaudžiem.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Augļi dzelteni, ieapaļi, nedaudz ribaini, vidēji lieli vai lieli – 40–60 (max 70) g, nogatavojas septembra sākumā, vidū, izturīgi pret augļu puvēm. Augļus var uzglabāt dzesētavā ar regulējamu mitrumu un temperatūru (+1–2 °C) līdz 3 nedēlām.

Ražot sāk 2. gadā pēc stādišanas. Ražo labi un katru gadu, 3,5–6 kg no krūma. Pēc bargām ziemām var apsalt ziedpupuri zaru galotnēs, tad raža ir tikai līdz sniega robežai.

komentārs:

Visaugstāk novērtētā šķirne Latvijas komercdārzos, labas atsauksmes arī no Polijas komercaudzētājiem. Visvairāk pieprasīta kokaudzētavās.

šķirne: 'Rasa'

Foto: šķirnes 'Rasa' krūms / augļi

zied:
agri

nogatavojas:
vidēji
agri

augļi: lieli
vai
loti lieli

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Krūms vidēji augsts, tā zarojums vidēji stāvs; sākoties lielākām ražām, dzinumi izteikti noliecas, veidojot izplesti klājenisku krūma formu, kas apgrūtina kopšanu, jo sevišķi, ja tiek audzēta bez agrotekstila apdobē. Dzinumi bez ērkšķiem. Strauji aug, līdz ar to ātrāk sasniedz augstākas ražas, bet reizēm veido sabiezinātu krūmu, ko vēlams retināt. Vidēji ieņēmīga pret lapu plankumainībām. Ziemcietība laba, pirmajos gados pēc stādīšanas var apsalt dzinumu gali, bet krūms ātri atjaunojas.

Zied agri – maija pirmajā dekādē, bagātīgi katru gadu. Daļēji pašauglīga, bet labāku ražu dos, apputeksnējoties ar citām šķirnēm vai vienlaicīgi ziedošiem sēklaudžiem.

Augļi dzelteni, ribaini, lieli vai loti lieli – 45–70 (max 95) g, samērā neizturīgi pret augļu puvēm, jo īpaši sabiezinātos krūmos. Ja augļi lasīti saudzīgi, nebojājot miziņu, tos var uzglabāt dzesētavā ar regulējamu mitrumu un temperatūru (+1–2 °C) līdz 3 nedēļām.

Ražot sāk 1. gadā pēc stādīšanas, 2. gadā jau ap 0,5 kg/krūma, 3. gadā – līdz 2 kg/krūma. Ražība laba, pilnražā vidēji 4, max 7 kg/krūma. Ražo regulāri.

komentārs:

Komercaudzētājiem patīk lielie augļi, ja ražo sukādes. Reizēm neviendabīgi augļi, mēdz būt gaiši dzelteni, ne tik izskatīgi. Nav piemērota audzēšanai bez agrotekstila seguma apdobē krūma klājeniskās formas dēļ.

šķirne: 'Darius'

Foto: šķirnes 'Darius' augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji
agri

augļi: vidēji
lieli

Krūms vidēji augsts, tā zarojums vidēji stāvs, ar smalkākiem dzinumiem nekā pārējām šķirnēm, nesabiezināts. Dzinumi bez ērkšķiem. Ziemcietība laba, pirmajos gados pēc stādīšanas var apsalt dzinumu gali, bet krūms ātri atjaunojas. Labos augšanas apstākļos jaunie dzinumi veidojas daudz. Vidēji ieņēmīga pret lapu plankumainībām.

Zied vidēji agri, bagātīgi katru gadu, pašneauglīga, bet ļoti labi apputeksnējas ar 'Rondo', 'Darius' vai vienlaicīgi ziedošiem sēklaudžiem.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Augļi dzelteni, gludi, iеapaļi vai nedaudz ovāli, vidēji lieli – 35–40 g (max 55) g, bet viendabīgi; sliktākos augšanas apstākļos – pasīki. Maza sēklotnes daļa. Ja augļi lasīti saudzīgi, nebojājot miziņu, tos var uzglabāt dzesētavā ar regulējamu mitrumu un temperatūru (+1–2 °C) līdz pat mēnesim.

Ražot sāk 2. gadā pēc stādīšanas, ap 0,7 kg/krūma; 3. gadā – līdz 1,5 kg/krūma. Ražo labi un katru gadu. Ražība laba, max 6 kg/krūma. Dobelē un lielākajā daļā saimniecību puvju bojājumi uz augļiem novēroti maz.

komentārs:

Pie labas kopšanas kommercaudzētāji apmierināti, bet sliktākās augsnēs – augļi par sīkiem. Karstā vasarā dažās saimniecībās konstatēta puve kopā ar izteiktiem saules apdegumiem.

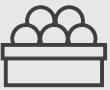

šķirne: 'Jānis'

Foto: Šķirnes 'Jānis' krūms / ziedi / augļi

zied:
2-3
dienas
vēlāk

nogatavojas:
vidēji
vēlu

augļi:
lieli,
skaisti

Krūms samērā stāvs, vidēji liels, labi veido jaunos dzinumus, kas ir bez ērkšķiem. Ziemcietība, izturība pret lapu slimībām laba.

Zied 2-3 dienas vēlāk nekā vairums genotipu. Ziedi lieli, oranži, krūms krāšņi izskatās dārzā arī pavasarī. Daļēji pašaugliga, bet lielāka raža ir apputeksnējoties ar 'Rondo' vai vienlaicīgi ziedošiem sēklaudžiem.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Augļi lieli, gludi, ļoti skaisti, ieapaļi ovāli vai pudeļveida, koši dzelteni ar samērā dziļu ziedgultni. Dažos gados novērotas nelielas brūnas rūsinājuma svītrījas. Augļu vidējais svars 66 g; max – 93 g (mazas ražas gados pat virs 100 g). Vērtīgs bioķīmiskais sastāvs. Izturīgi pret puvēm.

Ražot sāk 2. gadā pēc stādišanas. Pirmās ražas vidēji 2 kg no krūma, samērā strauji kāpina ražu, līdz pat 5-6 kg no krūma. Ziedpumpuri var ciest pavasara salnās, kas samazina ražu.

komentārs:

Vēl nav novērojumu komercdarzos, bet ir iestādīti trīs vietās Latvijā pārbaudei.

šķirne: 'Silvija'

Foto: šķirnes 'Silvija' krūms / augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
VIII 2. pusē,
IX sākumā

augļi: lieli,
skaisti

Krūms vidēja lieluma, daļēji stāvs, dzinumi bez ērkšķiem. Ziemcietība, izturība pret lapu slimībām laba.

Zied reizē ar vairumu genotipu, katru gadu bagātīgi. Pašneauglīga, apputeksnējas ar visām šķirnēm vai vienlaicīgi ziedošiem sēklaudžiem.

Augļi nogatavojas augusta otrajā pusē, septembra sākumā, tie ir lieli, nedaudz rievoti, ļoti skaisti, apaļi, nedaudz saplacināti, ar samērā dziļu sēklotnes iedobi.

Augļu vidējais svars 60-80 g (mazas ražas gados pat virs 100 g). Vērtīgs bioķīmiskais sastāvs. Izturīgi pret puvēm.

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Ražot pirmos augļus dod jau 1. gadā pēc stādīšanas, pēc tam samērā strauji kāpina ražu, līdz pat 5-6 kg no krūma.

Izturīgi ziedpumpuri, arī pēc temperatūras pazemināšanās līdz -6°C to plaukšanas fāzē krūmi ražoja apmierinoši.

komentārs:

Vēl nav novērojumu komercdārzos, bet ir plānots stādīt dažādās vietās Latvijā pārbaudei.

AVENES

SVARĪGĀKAIS, AUDZĒJOT AVENES:

- Jāizvēlas **audzēšanas vieta, kas aizsargāta no valdošiem vējiem**, bez iepļakām un iepļaciņām, kur uzkrājas ūdens;
- Jāizvēlas auglīgas, ar trūdvielām bagātas (organisko vielu saturs vismaz 3%), irdenas, **vāji skābas līdz neutrālās smilšmāla vai mālsmilts augsnēs (pH- 5,7-6,5)**;
- Augsnes analīzes jāveic pirms augsnes sagatavošanas, lai novērtētu piemērotību un nodrošinājumu ar barības elementiem;
- Augsni sagatavo vismaz gadu vai labāk divus pirms stādišanas. Ja sablīvēta augsnes apakškārta, nepieciešamības gadījumā veic augšņu dziļirdināšanu, augsni kaļko un bagātina ar K un P;
- Pirms stādišanas **jāiznīcina daudzgadīgās nezāles**, lai vismaz pirmajos gados atvieglotu stādījumu kopšanu un pagarinātu stādījumu produktīvās izmantošanas laiku;
- Jāizvērtē apūdeņošanas iespējas, jo veģetācijas sezonā avenēm nepieciešams **stabilis mitruma nodrošinājums**;
- Lai atvieglotu kopšanu un uzlabotu mikroklimatu sakņu zonā, **apdobju nosegšanai** var izmantot agrotekstilu (100g/m^2), kas kalpos visu stādījuma dzīves laiku, vai organisku mulču, kura būs jāatjauno katru otro gadu, rindstarpās sēj vai ieaudzē zālāju;
- Augu mēslošanu veic, vadoties pēc augsnes analīzēm un augu vizuālā novērtējuma. Slāpeķla mēslojumu dod pavasarī (līdz Jāniem!), kāliju – pavasarī un vasaras beigās, fosforu – rudenī;
- Vasaras avenēm ir svarīga noražojušo un bojāto dzinumu izgriešana tūlit pēc ražas novākšanas, lai samazinātu slimību un kaitēkļu izplatību;
- Optimālais ražojušo dzinumu skaits **8-10 uz rindas metru**;
- No veselīga, labi attīstīta dzinuma var iegūt 0,3-1 kg ogu, pārrēķinot uz ha – 3-6 t/ha) (ja 6000 stādi/ha);
- **Ražu vāc katru otro dienu**, lai saglabātu ogu kvalitāti un ierobežotu pelēkās puves izplatību. Krūmos nedrīkst atstāt bojātas ogas, tās ir jāsavāc, lai neveidotos puves perēkļi.
- Vasaras avenēm ir nepieciešama balstu sistēma;
- Jāseko līdzi **slimību un kaitēkļu izplatībai**; ja nepieciešams, jālieto AAL, kas atļauti integrētai vai bioloģiskai audzēšanai.

šķirne: 'Alise'

Foto: šķirnes 'Alise' krūms un augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji
agri

ogas: vidēji
lielas

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Vasaras aveņu šķirne

Krūms vidēji augsts līdz augsts, nedaudz izplests. Dzinumi stāvi, ar vidēji daudz dzeloņiem, kas atrodas dzinuma lejasdaļā. Ziemcietība laba. Izturība pret aveņu dzinumu mizas plaisāšanu apmierinoša, pret avenāju iedegām laba. Jaunie dzinumi veģetācijas perioda pirmajā pusē aug samērā lēni, kas atvieglo ražas vākšanu.

Zied vidēji agri, pašauglīga, citu šķirņu klātbūtne uzlabo apputeksnēšanos.

Ogas sarkanas, plati koniskas, vidēji lielas (2,5–3,5 g), nogatavojas vidēji agri, izskatīgas, pietiekami stingras, ar teicamu garšu, aromātiskas.

Ražo labi un regulāri. Nav rezistenta pret aveņu krūmu pundurainības vīrusu, bet arī inficēšanās gadījumā saglabājas laba ogu kvalitāte.

komentārs:

**Pašlaik šķirnei tiek veikts AVS tests Polijā.
Nepieciešama plašāka pārbaude komercdārzos Latvijā.**

šķirne: S1-12-13 ('Anete')

Foto: šķirnes S1-12-13 ('Anete') augļi

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji
vēlu

ogas: vidēji
lielas

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Vasaras aveņu šķirne

Krūms augsts, nedaudz izplests. Dzinumi daudz, stāvi, ar vidēji daudz dzelonojiem, kas atrodas dzinuma lejasdaļā, un vaska apsarmi. Divgadīgie dzinumi brūni. Ziemcietība laba. Izturība pret aveņu dzinumu mizas plaisāšanu apmierinoša, pret avenāju iedegām laba. Jaunie dzinumi veģetācijas perioda pirmajā pusē aug samērā lēni, kas atvieglo ražas vākšanu.

Zied vidēji agri, pašauglīga, bet citu šķirņu klātbūtne uzlabo apputeksnēšanos.

Ogas sarkanas, koniskas, vidēji lielas (2,3-3,5 g), nogatavojas vidēji vēlu, izskatīgas, pietiekami stingras ar teicamu garšu, aromātiskas.

Ražo labi un regulāri. Nav rezistenta pret aveņu krūmu pundurainības vīrusu, bet arī inficēšanās gadījumā saglabājas laba ogu kvalitāte.

komentārs:

**Šķirne iesniegta reģistrācijai VAAD.
Nepieciešama plašāka pārbaude komercdārzos
Latvijā.**

UPENES

SVARĪGĀKAIS, AUDZĒJOT UPENES:

- Jāizvēlas **audzēšanas vieta, kas aizsargāta no valdošiem vējiem**, bez iepļakām, ar minimālu salnu apdraudējumu;
- Jāizvēlas ar trūdvielām bagātas (organisko vielu saturs vismaz 2%), irdenās, **neitrālas smilšmāla vai mālsmilts augsnes** (pH- 6-7);
- **Augsnes analīzes** jāveic **pirms stādīšanas**, lai novērtētu augšņu piemērotību un nodrošinājumu ar barības elementiem;
- Augsni sagatavo vismaz gadu pirms stādīšanas. Ja sablīvēta augsnes apakškārta, veic augšņu dzīlīrdināšanu, vajadzības gadījumā augsni kaļķo un bagātina ar kāliju un fosforu;
- Pirms stādīšanas **jāiznīcina daudzgadīgās nezāles**, lai vismaz pirmajos gados atvieglotu stādījumu kopšanu un **pagarinātu stādījumu produktīvās izmantošanas laiku**;
- Mehanizēti vācamos stādījumos apdobju joslu uztur tīru no nezālēm ar mehāniskiem līdzekļiem, rušinot vai ravējot, vai arī izmantojot herbicīdus;
- Audzējot vākšanai ar rokām, apdobēm var izmantot agrotekstili (100g/m^2) vai organisku mulču;
- Rindstarpās sēj vai ieaudzē zālāju;
- **Augu mēslošanu** veic, vadoties pēc augsnes analīzēm un augu vizuālā novērtējuma. Slāpeklā mēslojumu dod pavasari (līdz Jāniem), kāliju – pavasari un vasaras beigās, fosforu – rudenī;
- Jāseko līdzi, **lai katru gadu veidotos labi attīstīti jaunie pieaugumi**, kam būtu jāsasniedz vismaz 20-25 cm, jo uz tiem veidojas viskvalitatīvākās ogas;
- Katru gadu **jāizgriež bojātie dzinumi**;
- Sasniedzot 5 gadu vecumu, veic **vecāko zaru izgriešanu**;
- No veselīga, labi attīstīta krūma var iegūt 2-6 kg ogu. Komercstādījumos ražību būtiski ietekmē stādījuma agrotehniskais stāvoklis;
- Ierīkojot stādījumu, kas paredzēts **mehanizētai vākšanai**, vienā rindā stāda šķirnes ar vienādu ienākšanās laiku;
- **Jāseko līdzi slimību un kaitēkļu izplatībai**; ja nepieciešams, jālieto AAL, kas atļauti integrētai vai bioloģiskai audzēšanai.

šķirne: 'Karina'

Foto: šķirnes 'Karina' ziedi / augļi

zied:
vidēji

nogatavojas:
vidēji

ogas:
lielas

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Krūmi spēcīgi, vidēji izplesti, pamatzari labi attīstīti un sazaroti. Zari elastīgi. Ziemcietība laba. Šķirne izturīga pret miltrasu. Izturība pret pumpurēcēm apmierinoša. Arī izturība pret lapu sīklankuminību, stabīju rūsu un reversiju laba.

Ogas lielas (1,5–2 g), garos ļekkaros, ar patīkamu saldskābu garšu. Ogas labi atdalās no ļekara (sauss atrāvums), ienākšanās laiks vidējs. Ogas satur $111 \text{ mg}100\text{g}^{-1}$ askorbīnskābes, $386,9 \text{ mg}100\text{g}^{-1}$ antociānu un 11,7% šķīstošās sausnas.

Ražība augsta, no 5-gadīgiem krūmiem var ievākt 4–6 kg ogu.

Šķirne piemērota vākšanai ar rokām svaigo ogu tirgum.

komentārs:

Piemērotība mehanizētai vākšanai nav pietiekami pārbaudīta. Latvijā pašlaik pazīstama un tiek izplatīta kā mazdārzu šķirne, būtu nepieciešama plašāka pārbaude komercdārzos Latvijā.

šķirne: 'Ritmo'

Foto: šķirnes 'Ritmo' augļi

zied:
vidēji

nogatavojas:
vidēji

ogas:
lielas

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Krūmi vidēji lieli, spēcīgi, vidēji izplesti, kompakti.

Ziemcietība laba. Šķirnes izturība pret miltrasu, lapu plankumainībām, stabīju rūsu, virālo pilnziedainību (reversiju) laba.
Izturība pret pumpurēcēm apmierinoša.

Ogas lielas (1.2-1.5g,) ar patīkamu saldkābu garšu, saldas, ķekari vidēji gari. Ienākšanas laiks vidējs. Ogas labi atdalās no ķekara. Ogas satur 85,3 mg100g-laskorbīnskābi, 121.7 mg100g-lantocianīnus un 22,6 % šķīstošas sausnes.

Ražība laba (3-4 kg no krūma). Šķirne piemērota arī audzēšanai špalerā.

komentārs:

Samērā izturīga pavasara salnās līdz -2 °C.
Nav pārbaudīta mehanizētai vākšanai.

šķirne: 'Domino'

Foto: šķirnes 'Domino' augļi

zied:
vidēji

nogatavojas:
vidēji

ogas:
lielas

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Krūmi vidēji lieli, spēcīgi, vidēji izplesti. kompakti.

Ziemcietība laba. Šķirnes izturība pret miltrasu laba. Izturība pret lapu plankumainībām, stabīju rūsu, virālo pilnziedainību (reversiju) laba. Izturība pret pumpurērcēm apmierinoša, līdz laba.

Ogas lielas (1.2–1.5g,) ar patīkamu saldskābu garšu, ķekari īsi. Ienākšanas laiks vidējs. Ogas labi atdalās no ķekara.

Ogas satur 310 mg/100g-laskorbīnskābi, 289 mg/100g-lantocianīnus un 20.6 % šķīstošās sausnes.

Ražība laba (3–4 kg no krūma). Šķirne piemērota arī audzēšanai špalerā.

komentārs:

**Samērā izturīga pavasara salnās līdz -2 °C.
Nav pārbaudīta mehanizētai vākšanai.**

ĒRKŠĶOGAS

SVARĪGĀKAIS, AUDZĒJOT ĒRKŠĶOGAS:

- **Jāizvēlas audzēšanas vieta, kas aizsargāta no valdošiem vējiem, bez iepakām, ar minimālu salnu apdraudējumu;**
- **Jāizvēlas ar trūdvielām bagātas (organisko vielu saturs 2%), irdenas, neitrālas smilšmāla vai mālsmilts augsnes (pH- 6-7);**
- **Augsnes analīzes** jāveic pirms stādīšanas, lai novērtētu augšņu piemērotību un nodrošinājumu ar barības elementiem;
- Augsni sagatavo vismaz gadu pirms stādīšanas. Ja sablīvēta augsnes apakškārta, veic augšņu dzīlīrdināšanu, vajadzības gadījumā augsni kaļķo un bagātina ar kāliju un fosforu;
- Pirms stādīšanas **jāiznīcina daudzgadīgās nezāles**, lai vismaz pirmajos gados atvieglotu stādījumu kopšanu un **pagarinātu stādījumu produktīvās izmantošanas laiku**;
- Ērkšķogas, tāpat kā visus krūmogulājus, **stāda 5-10 cm dzīlāk** nekā tie auguši kokaudzētavā. Smagās augsnēs stāda seklāk, vieglās – dzīlāk.
- Pēc stādīšanas stādus **apgriež, virs augsnes atstājot 3-4 pumpurus**, tas nepieciešams, lai veicinātu krūmu zarošanos;
- **Apdrobju joslu uztur tīru no nezālēm**, ar mehāniskiem līdzekļiem, ravējot vai rušinot, vai arī izmantojot herbicīdus;
- Audzējot vākšanai ar rokām, apdrobēm var izmantot agrotekstilu ($blīvums 100g/m^2$) vai organisku mulču, rindstarpas sēj vai ieadzē zālāju;
- **Augu mēslošanu** veic, vadoties pēc augsnes analīzēm un augu vizuālā novērtējuma. Slāpeķla mēslojumu dod pavasarī (līdz Jāniem), kāliju – pavasarī un vasaras beigās, fosforu – rudenī;
- Jāseko līdzi, **lai katru gadu veidotos labi attīstīti jaunie pieaugumi**, kam būtu jāsasniedz vismaz 20-25 cm, jo uz tiem veidojas viskvalitatīvākās ogas;
- Katru gadu **jāizgriež bojātie dzinumi**, bet sasniedzot 6-7 gadu vecumu veic vecāko zaru izgriešanu;
- No veselīga, labi attīstīta krūma var iegūt 3-6 kg ogu. Ogas pārstrādei vāc tehniskajā gatavībā, kad tās sasniegūs šķirnei raksturīgo lielumu un sāk krāsoties. Svaigam patēriņam ogas vāc pilngatavībā.

šķirne: 'Maija'

Foto: šķirnes 'Maija' augļi / ērkšķogu špalera

zied:
vidēji
agri

nogatavojas:
vidēji agri

ogas:
loti lielas

šķirne ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS

Krūmi lieli spēcīgi, stāvi, kompakti. Zari izturīgi, labi notur ražu. Dzinumi ar ērkšķiem.

Ziemcietība laba. Šķirnes izturība pret miltrasu un lapu plankumainībām laba.

Ogas loti lielas (4-6 g), gaiši zaļas, ar loti labu garšu. Ienākas vidēji agri.

Ražība loti augsta – no pieauguša krūma var iegūt 4-8 kg ogu.

komentārs:

Šķirne piemērota audzēšanai špalerā un mehanizētai vākšanai.

Ziedi izturīgi salnās līdz -3 °C.

šķirne: 'Rita'

Foto: šķirnes 'Rita' augļi

zied:
vidēji

nogatavojas:
vēlu

ogas:
lielas

šķirne ieteicama audzēšanai:

PIEMĀJAS DĀRZOS

Krūmi spēcīgi, vidēji izplesti. Dzinumi praktiski bez ērkšķiem.

Ziemcietība laba. Šķirnes izturība pret miltrasu un lapu plankumainībām laba.

Ogas lielas (3–5 g), tumši sarkanas, ar labu garšu. Ienākas vēlu.

Ražība vidēja – no pieauguša krūma var iegūt 3–5 kg ogu.

komentārs:

Nav piemērota audzēšanai špalerās. Viegli vācama raža, jo nav ērkšķu. Ziedi izturīgi salnās līdz -3°C .

MELONES

Šķirne 'Solo'
ieteicama audzēšanai:
**KOMERCDĀRZOS un
PIEMĀJAS DĀRZOS**

Meloņu audzēšanai jāizvēlas siltākās un saulainākās dārza vietas. Tad atsevišķas šķirnes var audzēt laukā bez seguma. Tomēr drošākas ražas ieguvei melones ieteicams audzēt neapkurināmās plēves seguma siltumnīcās. Iespējams arī izmantot lecektis, zemos segumus. Var ļoti labi izmantot kulišu stādījumus, audzējot melones starp kāršu pupiņām, kukurūzu, topinambūru, ogulāju rindām vai citiem augsta auguma augiem. Audzējot meloņu dēstus, jāņem vērā, ka melones nemīl pārstādīšanu, tādēļ podiņam dēsta audzēšanai jābūt vismaz 10 cm diametrā, lai mazāk ciestu sakņu sistēma. Augi jāstāda ārā vai jāsēj pēc pavasara salnu perioda - maija beigās, jūnija sākumā. Optimālā augsnes temperatūra meloņu augšanai ir ap 18 °C.

Šķirne: '**Solo**'

zied:
vidēji

nogatavojas:
VIII 2. puse

augļi:
nelielī

Augļi. Šī ir kantalupes tipa melone, kas raksturojas ar nelielkiem (līdz 11 cm diametra) augļiem, kas labi piemēroti vienas personas deserta apjomam – tādēļ šīs šķirnes nosaukums ir 'Solo'. Mīkstums ir oranžā krāsā, sūlīgs, aromātisks, salds. Tā konsistence ir maiga un sviestaini mīksta.

Veģetācijas periods. Tā kā šķirnes veģetācijas periods ir 90-100 dienas, tad agrāka raža iegūstama, stādot šīs melones ar dēstu, bet var arī sēt tieši augsnē. Atkarībā no meteoroloģiskajiem apstākļiem šīs šķirnes augļi sāk ienākties augusta vidū – otrajā pusē.

Augs veidojas samērā zarots, galvenā dzinuma garums ir ap 1,5 m. Augu var audzēt gan, uzsienot vertikāli, gan horizontāli, lāujot tam brīvi augt. Audzējot horizontāli, var ietaupīt darba resursus, jo nav jāveido dzinumi un jāuzsien. Meloņu rindas ieteiktu izvietot 1,5 m attālumā vienu no otras, attālums starp augiem rindā – 0,3 m.

Foto: šķirnes 'Solo' auglis pilngatavībā / negatavs / augļi dobē / augļa šķērsgriezums

komentārs:

**Šo meloņu sēklas vēl šobrīd nav pieejamas,
bet ceram ar 2025. gadu tās saražot
pietiekamā apjomā, lai varētu uzsākt to
tirdzniecību.**

ZIEMAS ĶIPLOKI

Šķirne 'Cīravas'
ieteicama audzēšanai:
**KOMERCDĀRZOS un
PIEMĀJAS DĀRZOS**

Izvēloties ķiploku šķirni, jāņem vērā, ka ķiploki ir diezgan vietas specifiski, ne vienmēr tie vienlīdz labi aug un ražo dažādās vietās.

Izvēloties stādāmo materiālu, ķiploku galviņām jābūt veselām, stingrām, saturīgām, bez plankumiem un puves bojājumiem. Arī sakņu diskam jābūt veselam un bez bojājumiem.

Galviņai vēlams būt segtai ar stingru ārējo sauso segzvīnu, kas neplaisā un stingri satur daivas.

Pārlieku blīva ārējā sausā segzvīņa palēninās galviņas žūšanu. Ķiploku stādišanas vietai jābūt neapplūstošai, kur ziemas – pavasara periodā ilgstoši nestāv peļķes. Augsnei jābūt labi drenētai.

Šķirne: **'Cīravas'**

veido platas
un garas
lapas

ienākšanās
laiks: vidēji
vēls

galviņas
lielas

Lapojums aug salīdzinoši stāvus, augs veido platas un garas lapas.

Stāvais lapojums ļauj veikt rindstarpu rušināšanu minimāli, netraumējot lapas.

Galviņas raksturojas ar nesimetrisku formu šķērsgrīezumā, kas ļauj to viegli atšķirt no pārējiem kloniem.

Daivas lielas, ar brūni violetu sauso zvīņu, daivīnas mīkstums gaiši kremkrāsas.

Galviņā 6–7 daivīnas. Dažas daivas katrā sīpolā veido ārējo daivu loku.

Galviņas lielas, vidējais galviņas svars 70–80 g.

Ienākšanās laiks vidēji vēls.

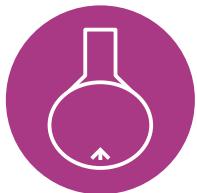

Foto: šķirnes 'Cīrava' galviņa ar daivām / augš

komentārs:

**Stādāmais materiāls vēl šobrīd nav pieejamas,
bet ceram ar 2026. gadu to saražot
pietiekamā apjomā, lai varētu uzsākt tā
tirdzniecību.**

ĢIMENES SĪPOLI

Šķirne 'Vidzemes Sārtais'
ieteicama audzēšanai:

KOMERCDĀRZOS un
PIEMĀJAS DĀRZOS

Ģimenes sīpoli (*Allium cepa var. aggregatum*),
salīdzinājumā ar dārza sīpoliem, **garšas ziņā** ir sīvāki,
koncentrētāku garšu. Līdz ar to tie ir interesanti savu
kulīnāro īpašību dēļ.

Šo sīpolu audzēšana līdz šim nav bijusi populāra
komerciālos apjomos, jo tie ir salīdzinoši mazi un to
stādāmā materiāla saglabāšana līdz nākamā gada pavasarim
prasa uzmanību. Tomēr to kultūrvēsturiskā un kulīnārā
vērtība vērš tos kā **perspektīvu nišas kultūraugu**.
Nozīmīgākā ģimenes sīpolu īpatnība, kas tos atšķir no
parastajiem dārza sīpoliem, ir tāda, ka šie sīpoli **veido**
tādu kā "ģimeni", **ceru**, sastāvošu no vairākiem sīpoliem.
Tas notiek tādēļ, ka šīs varietātes sīpolā veidojas
vairāki augšanas centri ("sirsniņas"). Šādu sīpolu
iestādot, augšanas procesā tas dalās, jo katra tā
"sirsniņa" veido atsevišķu sīpolu, tomēr augs saglabā
ceru, kurā mātesauga sīpola pamatne satur jaunos
sīpoliņus kopā. Sīpoli bieži ir nesimetriskas formas.
Sausās segzvīņas krāsa variē no sārti brūnas līdz salmu
dzeltenai.

Šķirne: 'Vidzemes Sārtais'

loki
salīdzinoši
gari

ienākšanās
laiks: vidēji
agrīns

galviņas
lielas

Klons ievākts kolekcijā 1980-tajos gados
Valmieras rajonā. Par klona dzīvotspēju un
plastiskumu liecina tas, ka šo 30 gadu laikā
tas nav zaudējis lielo sīpolu izmēru un ražību.

Loki ir salīdzinoši gari – līdz 35 cm, vidēji
plati, pelēkzaļā krāsā, vieglu apsarmi. Veido
samērā kuplu, stāvu ceru. Ziednešus veido
neregulāri.

Sīpols raksturojas ar salīdzinoši lielu izmēru –
aptuveni 6 cm, sārti-brūnas krāsas sauso
segzvīņu, kas ir salīdzinoši bieza un labi pieguļ
sīpolam. Sulīgās zvīņlapas sīpola iekšienē ir
klātas ar sārtas nokrāsas epidermu. Vienā cerā
veidojas 7–9 sīpoli. Kaklinš tievs, ātri izķūst.
Sīpola forma garengriezumā ir plakana,
šķērsgriezumā – apaļa.
Vienu sīpolu svars 35 – 40 g.

Foto: Šķirnes 'Vidzemes Sārtais' sīpolis šķērsgriezumā / veseli sīpoli

komentārs:

**Stādāmais materiāls vēl šobrīd nav pieejamas,
bet ceram ar 2026. gadu to saražot
pietiekamā apjomā, lai varētu uzsākt tā
tirdzniecību.**

KONTAKTINFORMĀCIJA

Dārzkopības institūts: info@lathort.lv

Ābeles: Laila Ikase, t. 29 155 117 un Edgars Rubauskis, t. 25 618 751

Bumbieres: Edgars Rubauskis, t. 25 618 751

Plūmes, Aprīkozes: Ilze Grāvīte, t. 29 181 988

Ķirši: Daina Feldmane, t. 26 439 025

Krūmcidonijas: Edite Kaufmane, t. 29 495 118

Avenes, Openes: Sarmīte Strautiņa, Valda Laugale, t. 29 268 534

Melones, sīpoli, ķiploki: Līga Lepse, t. 26 185 596

Vairāk informācijas par Dārzkopības institūtu: www.darzkopibasinstituts.lv

Augļkopības aktualitātes, notikumi un padomi: <https://fruittechcentre.eu/lv>

Sekojet mūsu aktualitātēm:

 @auglkopibasinstituts

 @dobelescerini